

42.

MLADOST

Mestna hranilnica ljubljanska

[Gradska štedionica]

u Ljubljani, Prešernova ulica.

STANJE VLOŽENEGA DENARJA nad 120 milijonov dinarjev.
SPREJEMA VLOGE na hranilne knjižice in na tekoči račun
proti najugodnejšemu obrestovanju.

ZLASTI PLAČUJE za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

JAMSTVO za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kakor kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še **mesto Ljubljana** z vsem premoženjem in davčno močjo. Ravno radi tega nalagajo pri njej tudi sodišča denar mladoletnih, župni uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je

denar popolnoma varen!



Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani, Dunajska c. 17

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove proti razpokli in prelomu.
3. Sprejema v novoustanovljenem življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Skupno premagamo skupne težave!

NOVA ZALOŽBA

R. Z. Z. O. Z.

Ima v zalogi vsakovrstne pisarniške, šolske knjige, zvezke, risalne priprave v največji izbiri za tehnike in inženirje, vse najnovejše knjige svoje in drugih založb, tudi nemške in francoske.

Sprejema naročnino na tu- in inozemske knjige in liste.

Edino združno podjetje te stroke v Sloveniji

Prodajalna K.T.D.

(prej Ničman)

Ljubljana (poleg Jugoslov. tiskarne)

Vse pisalne potrebščine, podobne, molitveniki, svetlinje, devocionalije itd.

Svoji k svojim!

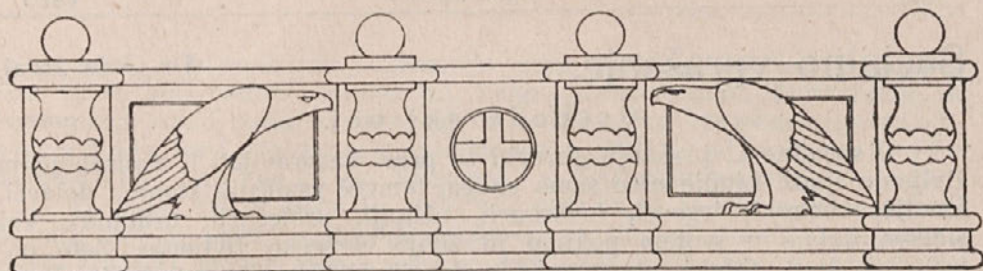


L. Mikuš

Ljubljana
Mestni trg 15

priporoča svojo zalogo
dežnikov in solčnikov in izprehodnih palic.

Popravila točno in solidno.



LETNIK XVIII
ŠTEV. 12



MLADOST



LETO 1925
DECEMBER

Dr. Janezu Evang. Kreku,

Dr. Ivan Pregelj.

kadar bi mu bilo šestdeset let.

Bil je zidar.

*Kot temelj vsadil se je sam v zemljo,
meril z očesom in zidal z roko,
da bi vsi zrastle kot stolp v nebo.*

Bil je kovač.

*V čas naprej in nazaj tenkovid,
klal je verige, koval meč in ščit,
da bi v viharjih mi stali ko zid.*

Bil je tkalec.

*Za stavbami od zore do mraka je stal,
da bi čim več za nas natkal,
osnutek loveč, votek pnoč,
do ure, da padla je noč...*

*In to uro je šestdeset let,
kar se je rodil na svet...*

*Bratje! Zdaj, ko zarje nove
novo dobo nam znané,
iz Njegove se osnove
naše naj življenje tké!*

Bodimo zidarji!

Vsem bratom, da dom nam zraste v nebo!

Bodimo kovači!

Svobodnim orožja še treba nam bo!

Bodimo še tkalci!

*Snujoči iz Luči, kot solnce v megló,
osnutek loveč, votek pnoč
kot On,
do ure, da bo noč!*

Slava Kreku!

Socialno vprašanje.

Dr. Jože Jeraj.

Gospodarski boj.

O socialnem vprašanju govoriti se pravi razpravljati o medsebojnem življenju ljudi. Ljudje niso samo enega, temveč različnih stanov: delavci, kmetje, obrtniki, trgovci, tovarnarji, učitelji, profesorji, uradniki. Vsi stanovi delajo v svojem poklicu in živijo človeško življenje. Zato potrebujejo živil, obleke, stanovanja in drugih življenskih potrebščin. Vsak stan dela, zato si tudi prizadeva, da dobi za svoje delo kar največjo plačo. Človek je po naravi tak, da ima prste proti sebi obrnjene. Kar velja o posameznikih, smemo trditi tudi o celih stanovih. Ni samo zadovoljen posameznik, da ima s čim živeti, temveč hoče biti bogat. Delavec, ki vidi delodajalca-tovarnarja, kako od njegovih žuljev bogati, stiska pesti, da pomaga sebi do pravice. Dekla ali hlapec, ki služi pri kmetu, hoče večjo plačo, obrtnik zahteva večje plačilo za svoje izdelke, uradnik večjo mesečno plačo od države.

Medsebojno življenje stanov povzročata na ta način na celi črti boj. Temu boju pravimo socialni boj. V njem navadno zmaga močnejši in bogatejši, predvsem tisti, ki imajo denar, kapital, delodajalci. Trpijo pa šibkejši, to so navadni delavci, ki nimajo nobene lastnine, in morajo delati v službi kapitalista-lastnika. Vedi, ki se s tem peča, kako omiliti ta medsebojni boj in pomagati šibkejšim in zatiranim do njihovih pravic, pravimo socialna veda.

Socialno vprašanje je nravno vprašanje.

Rešitev socialnega vprašanja se zdi mogoče čisto enostavna: treba dati vsakemu, kar mu gre. A stvar ni tako lahka! Recimo, da bo vsak toliko dobil, kolikor mu po njegovem delu gre in potrebuje za svoje življenje. Ali mu bo s tem že pomagano? Ne! Ne bo zadovoljen, hotel bo še več imeti!

Iz tega sprevidiš, da socialno vprašanje ni samo gospodarsko vprašanje, ki gre za tem, da se vse dobrine enako porazdelijo med vse državljanke, temveč je v prvi vrsti n r a v n o v p r a š a n j e. Socialno vprašanje bo le tisti rešil, ki bo znal vir vseh gospodarskih in socialnih krivic, nenasitljivo lakomnost in sebičnost zamašiti. Sebičnost in lakomnost napravljata človeka nezadovoljnega s svojim zaslužkom, zavajata delodajalca, da pritrjava delavcem zaslužen plačilo, da vidi le lasten blagor in svojo korist. Zato se zelo motijo pristaši

s o c i a l n e d e m o k r a c i j e i n k o m u n i z m a,

če mislijo, da bodo z organizacijo delavstva, razdelitvijo premoženja in produktov, rešili socialno vprašanje. Mislijo, da bo organizirana sila dala delavstvu moč, da si pribori svoje pravice, človeško ravnanje, plačo, ne predolg delovni čas, stanovanje in zdravstvene naprave. Te zahteve delavstva so sicer upravičene, upravičena je tudi asocijacija (združevanje) delavstva, a napačna je idejna podlaga, na katero so utemeljili svoja prizadevanja. Svoje pravice si hočejo izvojevati brez Boga, brez vere v posmrtnost in brez obveznosti božjih zapovedi; za krščansko pravičnost in ljubezen jim nič ni. Medsebojno življenje ljudi si predstavljajo kakor življenje živali, ki se med seboj grizejo in koljejo. Najmočnejša in najbolj kruta žival končno druge izgrize in premaga. Tako je tudi v socialnem življenju ljudi. Najmočnejši in najbolj nasilni bodo zmagali in si osvojili največ svetnih dobrin. Zato je napovedati boj na nož bogatinom-kapitalistom. Zob za zob! Kakor so bili kapitalisti krivični do nas, tako in še bolj bodimo mi do njih! Kakor

so ti doslej z brezobzirno sebičnostjo iskali lastnega dobička in koristi, tako in še bolj bodimo sebični mi. Tako hočeta socialna demokracija in komunizem rešiti socialno vprašanje s podžiganjem brezobzirnega slojnega boja med stanovi in z vzbujanjem najbolj divjih in surovih sebičnih instinktov (nagonov) v delavskih masah.

Ni čuda! Če ni Boga in vere, sta pravičnost in ljubezen le prazni besedi; zato ne smemo zameriti delavcem, če skušajo doseči svoje cilje z vsemi sredstvi, magari tudi s krivico! Ako se razmerje med delodajalci in delavci snuje le na sili, ako je gospodarska neenakost le nasilna tvorba razmer, potem bi bili zelo nespametni posamezni stanovi (delavci), ki so številno močnejši, če bi šibkejših ne potlačili in jih zaslužnili sebi in svojim koristim.

Uveljavljenje takšnih načel razkrajja človeško družbo in onemogočuje mirno medsebojno življenje posameznikov in narodov. Zato so socialni demokrati in komunisti sami, ko so prišli na krmilo v državi, zavrgli svoja napačna načela glede vere v moč in silo in govorijo o potrebi nravnih (moralnih) načel. Življenska izkušnja jim je dokazala, da so njihovi nauki napačni. Dokaz za to so nam Rusija, Nemčija, Avstrija in druge države, kjer prevladuje socialistični element. Kako naj tudi brezverska socialna demokracija uveljavi pravičnost, če vanjo ne veruje? Kako naj tudi zatre sebičnost, ki je glavni vir vseh socialnih bojov, če sama ne priznava drugega nagona nego sebičnost? Organizirana moč delavstva socialne demokracije sicer more streti premoč kapitalizma. Takoj pa ko bo prenehal boj za gospodarsko osamosvoje in bo delavstvo samo razpolagalo z družabnim imetjem, se bo v socialistični organizaciji sami pojavila sebičnost, nasilnost in lakomnost. Tisti zli duh, ki so ga izganjali nekdanji kapitalisti, bo njih same obsedel in »poslednjo zlo bo hujše od prvega«. Drugačen izhod ni mogoč!

Človeško sebičnost in lakomnost morejo brzdatj le nravna načela in verski nagibi, a te, žal, socialna demokracija in komunizem tajita. Zato brezverska socialna demokracija in komunizem nista poklicana, da vodita človeštvo do lepše bodočnosti, temveč

krščanski socializem,

ki gradi stavbo novega socialnega reda na temelju večno veljavnih Kristusovih načel.

Lilija mogota.

Dr. Ivan Pregelj.

(Slovenske legende drugi del.)

XII. Kraljica miru.

Oče Placid je zapel s tresočim se glasom »Slava Bogu na višavi«. Jeknila so zvonila, orgle in srca človeška. Oče Placid je bil hladen računar, priredoslovec in zgodovinar. Vse življenje ni mislil nikoli na merjeno besedo in pesem. Tisto uro pa se mu je vzelo v besede in je pel v šumeči kor, kakor mu je vrelo iz srca. Takole je pesnil:

»Gospa, kraljica nebes in zemlje, mati in devica, Sladka, Sveta, Tajna! Zarje so Tvoje, Tvoji so tečaji zemelj, v Tvojem sozvočju pojo pesem vseh pesmi Materi ljubezni in odrešenja: Zdrava, zdrava, zdrava!«

»Kaj je zvezda jutranjica? Kaj je solnce v poldnevu? Kaj je luna v molku poletne noči? Sanja, solza, pesem? Marija, božja Mati! Ti si

moja sanja, moja solza, moja pesem! Marija, jutranjica! Marija, solnce v poldnevu! Marija, mesečina sredi noči!«

»Škrjanec se proži iz setev pod nebo. Slavec mrje v logu in sencah noči. Kam bi se povzpel jaz, da bi Ti višje pel, Marija, Mati božja, kam bi se skrila, da ne bi usahnil spricho sladkosti, ki je vame iz Tebe, Marija, Pesem vseh pesmi?«

»Našel bi, da bi zapel. Zajel bi, da bi ogrel. Vsa srca ogrel, vse duše razvnel od jutra do jutra: Zdrava, zdrava, zdrava! Le kje bi znašel, le kje bi zajel?«

»O Mati! Saj imam! Saj bom ogrel! Mati! Srce vsega stvarstva, zaklad vsega bogastva! Otrok Te ima in starec Te ima v ljubezni in besedi od početka, vedno zopet v eni besedi: mati, mater, madre, Mutter... V ljubezni od početka: moja, tvoja, mea, mia, meine... Mati, Mati, Mati!«

»Mati božja, Mati mater, kraljica miru in sprave! Prosi za nas!« Tako se je razvnel iz pobožnega ganotja v krasnobesedje oče Placid, ko je šumel kor božično Slavo. Tedaj je pesem utihnila. Oče Placid je bral berilo in potem oznanil blagovest:

»In angel jim je rekel: Ne bojte se, zakaj glejte, oznanim vam veliko veselje, ki bo vsemu ljudstvu; ker danes se vam je rodil Zveličar, kateri je Kristus Gospod... Slava Bogu na višavi in na zemlji mir ljudem, ki so dobre volje.«

Ni še dobral duhovnik veselega oznanila, ko mu je presunila dušo prečudna bridkost. Glas mu je zadržal, solze so mu navrele v oči. Brezmejno gorje, kakor ga občutimo ob najbridkejšem slovesu, mu je zalilo srce. Prav kakor duhovniku je bilo vsem drugim, ki so bili pri tisti polnočnici v cerkvi na Brezjah. Nevidna moč je obrnila oči vseh v višave. Štrmele so oči, niso videle. Bil pa je v cerkvi slepec. Tisti trenutek je razširil roke in rastle kakor da plava v vis. Obličje strahotno potegnjeno, blede kot prtena krpa, je bilo preobraženo, bolno do smrti in srečno do blaznosti.

»Vidim,« je vzkliknil. »Vidim Ženo v nebo vzeto. Luna ji je pod nogami, solnce jo ožarja in dvanajst zvezd se ji je spletlo ob glavo. Slavite, slavite!«

* * *

Tako se je vrnila nebeška Romarica kot poslušna dekla Gospodova ob uri in misli, kakor je želel njen Sin... Nebesa so ji vrela nasproti in ji pela. Ona pa je vzhajala v sladkem domotožju, k Sinu, k svojemu Sinu in Stvarniku. Od Njenega sladkega domotožja je rosilo na zemljo v srca človeška, v žalostna slovenska srca.

Bil je vonj slajši od resede, bele lilije, gartrože, mirte in jasmína. Vse dobre slovenske duše je opojil in opajal vsevdilj...

»Lilija mogota! Prosi za nas!«

KONEC.

Kaj, če ni uspehov?

Brat Janez.

Mogoče si ti človek uspeha! Od vseh strani ti doni pohvala. Tvoje ime se v ustih vseh izgovarja s priznanjem. Obdaja te jasno vidni krog častilcev in občudovalcev, ki z glasnim ploskom pozdravlja tvoje vrline in skrbi, da tudi širšim krogom nobena tvoja dobra lastnost ne ostane prikrita. Kaj šele, če si ljubljeneč ljudstva! Dobro mnenje in volja ljudi te drži visoko nad vsemi tistimi nižinami brezupnosti, brezplodnih samoočitkov in zlobne škodoželjnosti,

— ko je vse, kar storiš, dobro, vsak predlog sprejet z. odobravanjem, vsaka beseda zrno v plodna tla!

Če je s teboj tako, ti od srca privoščim. Toda ne zavidam te ne, niti te ne blagrujem. Tembolj bi se skoraj bal za tvojo bodočnost. Čast in uspešna sreča je večja preizkušnja za značaj, kakor nesreča in najtežji neuspeh. Veliki uspehi prav radi skvarijo značaj, zlasti, če so lahko pridobljeni. Kako je s tvojimi lavorikami? Pomisliva nekoliko!

Ali ni teh plodnih tal, na katerih poganja sedaj tako bohotno klasje, dolgo rahljajl trud in močil znoj tihih, »neuspešnih« delavcev, ki so brez slave in uspeha legli v grob? Nemara si prišel ti le na žetev, vročino in težo dneva pa so nosili oni. Zato bi venec, ki ga pletejo okrog tvoje glave, pravičneje dičil njihovo čelo.

In četudi ni bilo pred tabo drugih, ki bi v svoje trpeče noge pobrali trnje s pota, te je morda tvoja srečna usoda zanesla v kraj in razmere, v katerih se z malim trudom in majhnimi sposobnostmi da doseči mnogo več, kakor kje drugje s požrtvovalnim naporom in z vso brihtnostjo.

Skratka, uspeh ni in ne more biti merilo za vrednost našega delovanja in seveda še manj za našo notranjo vrednost. Ker ne smemo pozabiti, da je ljudstvo tisto, ki naklanja sedaj temu, sedaj onemu lovorike — in mi vsi smo prepričani, da to niso vedno najboljši ljudje. To pa zato ker je množica vedno željna senzacije, sodi po zunanosti, njej imponira forma in spretnost — in kdor zna ta ljudska nagnjenja spretnije izrabiti, prej pride kvišku. Za maso je dečko, ki ponese vrh šentjakobskega stolpa v Ljubljani zastavico, veliko bolj zajemljiv, kakor pa redovnica, ki je 15 let dan za dnem, noč za nočjo skoro brez počitka prebdela pri bolnikih. Amundsen, ki se je v aeroplanu, opremljenem z vso moderno tehniko upal poleteti na severni tečaj, je za devet desetih Evrope vse večji junak kakor misijonar, ki gre na samotni otok izpostavljenih gobavcev, se zanje popolnoma žrtvuje, naleze končno še sam bolezen in v velikem trpljenju zapuščen umrje.

Sicer so pa bili ljudje vedno taki. Našemu spominu so ohranili nebroj kronanih in nekronanih pretepačev, nasilnikov, samozancev in goljufov — ostali pa so slepi za trpljenje stiskanih, za junaštva tihe ljubezni in skromne vdanosti. (Sv. pismo je tudi tu izjema. Primerjaj Ruto, Joba, Tobija, makabejsko mater in dr.) Na reklo: »Ljudski glas, božji glas« ne dam veliko. Ali ni ljudstvo preganjalo in teptalo vedno svoje najboljše može, začeni pri prerokih?

Zato ne obupu, ako nisi človek uspeha. Povem ti primero: Uspeh je sladkorček, ki ga naklanja Bog nekaterim ljudem. Sladkorčka pa navadno ne dajemo dozorelim možakom, ampak otročadi. Bog tudi tako dela. Dostikrat krona z uspehom šibkejšo, še omahujočo, neutrjene svoje delavce, da dobe čim več veselja, da v težavah ne klonijo in se ne zrušijo pod pezo življenja. Že ustaljene, močne značaje pa smatra za vredne usode svojega Sinu in vseh velikih mož, ki so navadno končavali z navideznim neuspehom.

Vsi mučenci so podlegli krvoločkom, pohotna Herodijada je zmagala nad Janezom Krstnikom, lišpava cesarica Evdoksija nad Janezom Krizostomom, ki je umrl v pregnanstvu. Ošabni cesar Henrik IV. je triumfiral nad velikim Gregorjem VII., ki je tudi umiral v pregnanstvu v Salernu z značilnim vzklikom: Ljubil sem pravico, sovražil krivico, zato umrjem v pregnanstvu. In tako gre v zgodovini dalje in dalje, če hočete do našega Kreka, kateremu so tudi nametali v življenju toliko polen pod noge, in našega Mahniča, ki je bil tudi nazadnje ujet in preganjan.

In vendar, če listamo naprej po knjigi življenja: Ali ni vse te ravno njihov »neuspeh« neizmerno dvignil? Neuspeh pri delu za dobro stvar jih je venčal z gloriolo mučenstva in jim v zgodovini zagotovil neusahljivo privlačno silo. Le vprašajmo sebe: Ali nam niso vsi ti možje šele po svojih žrtvah

postali simpatični? — Ali ne bi ostala Devica Orleanska brez smrti na grmadi samo zanimiv pojav — gotovo pa nikdar svetnica katoliške cerkve? In da ni bil Napoleon pregnan na otok Sv. Helene in tamkaj zapuščen umrl, bi veljal v očeh vseh le kot nasilnik, ne da bi kdo iskal v njegovem življenju tudi globljih, plemenitejših struj.

Sicer nam je pa za vse to najmočnejši dokaz križ. Kdo je končal kdaj z večjim neuspehom — govorjeno po človeško — kakor Kristus? Saj je umrl na križu, po tedanjih pojmihi na vislicah! In vendar je šele potem, ko je bil povzdignjen z zemlje, vse pritegnil k sebi, kakor je sam napovedal, in les križa je premagal in osvojil rimsko cesarstvo.

Bodi zato v dno srca prepričan: Pošteno in resno delo za dobro stvar ne more biti brezuspešno. Mogoče se bo treba truditi leta in leta, da premagaš ves orjaški odpor, ki ti ga stavijo težke razmere, omejenost in sovraštvo in boš šele po dolgem času deležen prvih sadov. Tudi to je mogoče, da jih sploh ne boš ti deležen, da si le pilot, ki se zabije globoko v močvirno zemljo, da se pozneje nanj varno pozida močna stavba...

Radi »uspeha« nikoli ne kreni s svoje ravne poti. Ne hlataj po učinku, ker to človeku ne prinese ne miru, ne sreče. Neuspehi pri tem in onem opravilu naj bodo nekaka pokora za uspehe, ki smo jih marsikje nezasluženo deležni. — Lovu za uspehi je vedno primešane mnogo sebičnosti, je celo znak šibkega značaja, kateremu je uspeh potreben za ravnovesje, medtem, ko se trden značaj zadovolji z zavestjo, da dela dobro. (V tem oziru je značilen vzklik slavnega francoskega parlamentarca Thiersa: Značaji ne potrebujejo uspehov, uspehi so potrebni le slabičem!)

Naš namen na zemlji ravno ni, da bi želi uspehe, ampak da delamo dobro, kolikor moremo. Ako pa ne najdemo takoj odprtih duš in src, ne obupajmo. Tudi vrtnar ne obupa nad drevesom, četudi mu leta in leta ne rodi ali pa prinaša le malovreden sad. Zopet in zopet ga obrezuje in cepi in zaliva in gnoji — in končno se mu trud navadno le izplača.

*

Predvsem nam Orлом, vitezom krščanskega idealizma, je potreba, da si osvojimo tako globlje pojmovanje o življenju, da pred naraščujočim materializmom rešimo sebe in druge. — Sloneči na krščanskem svetovnem nazoru segamo globlje kot drugi in se dvigamo višje. Premagajmo svet najprej v sebi! Z nesebičnim delom in nesebično žrtvijo pokažimo svetu, da je vera v idealizem še upravičena. Ker naše dni premnogim ne manjka toliko vere v dobro, kakor, da je to dobro tudi dosegljivo in se v življenju da uresničiti.

Kako naj se melanholik vzgaja?

Otokar Janez.

Iz površnega popisa melanholičnega temperamenta v zadnji številki »Mladosti« se da spoznati, da je ta temperament morda najbolj nevaren. Toda na drugi strani je zopet res, da je umerjen in dobro vzgojen melanholik lahko najboljši član človeške družbe, vzor-mož sam po sebi in svetla zvezda vodnica drugim, ki iščejo vzornikov za svojo življenjsko pot. Toda ker je melanholikov med našimi fanti gotovo jako malo, sem lahko v tej zadnji številki prav kratek.

Rekli smo zadnjič, da je melanholik večinoma sam vase zaprt, nezaupen do drugih in črnogled tuhtavec. Ta lastnost ga utegne privedi do raznih bolečnih pojavov v njegovem duševnem stanju, celo do blaz-

nosti in samomora. Seveda se taka katastrofa ne pojavi kar naenkrat — sto namišljenih praznih strahov ji je pripravljalo pot. Pravimo, da ima tak človek »fiksne ideje«. Manjša ali večja življenjska kriza, ki bi jo kdo drug brez posebnih pretresljajev prenesel, pa povzroči pri takem nesrečnejšu izbruh katastrofe.

Če se hoče melanholik že naprej zavarovati nasproti takim nevarnostim, je najbolje, da se vsega posveti svojemu poklicnemu delu. Tako obrne vso svojo notranjo pažnjo in energijo v eno smer, ki je tega vredna, in se ni bati, da bi zašla na kriva pota. In če morda poklic daje premalo zaposlenosti, si mora melanholik sam še drugo delo poiskati, ki ga, če le mogoče, celega zajame in zainteresira.

Vsi čutimo, gotovo tudi melanholik sam, da v družbi večinoma ni dobrodošel. Odkod to? Manjka mu odkritosti! Preveč zaprto srce ni nikjer priljubljeno. Melanholik, važno je, da to veš! Opazuj svoje ravnanje napram tovarišem, potem se ne boš čudil, da so nasproti tebi hladni, mrzli. Ne pripisuj jim tega v zlo, ne delaj krivičnih zaključkov, češ: sovražijo me — o ne, sam si tega kriv! Zato se premaguj, bodi bolj odkrit in našel boš odkritosti tudi pri drugih!

Melanholikom pravijo ljudje, da so čudaki. Saj so res — če njihov temperament ni vzgojen. Kakšne čudne zahteve stavijo na soljudi! Pameten človek ne ve, ali bi se smejal ali jezil. Kdo naj s takim nezadovoljnežem dobro izhaja? Zato mora melanholik vedeti, da je premagovanje tudi njegova dolžnost, ne samo njegove okolice. Zato naj svoje posebne zahteve nekoliko omeji in naj skuša biti zadovoljen s tem, kar je pač v danih razmerah mogoče.

Melanholik na sočloveku hitro zapazi slabe lastnosti in že je v njegovih očeh ves človek slab. V eno samo črno piko buli tako dolgo, da iz pike nastane velik madež, se širi in širi, da nazadnje tisti človek kar utone v njem. Nekaj je pa naš melanholik pozabil. Takrat, ko je bil tisti madež še samo pika, bi bil moral nasproti tej črni piki poiskati na sočloveku svetle točke, to so dobre lastnosti njegovega značaja. Brez takih lastnosti ni noben človek, čeprav morda res niso večje ko svetli praški, ki se motovillijo v solnčnih žarkih. Melanholik, potrudi se, da take svetle točke na ljudeh odkriješ, pa boš spoznal, da svet ni iz same hudobije sestavljen, in stokrat lažje boš živel z ljudmi — pa seveda tudi ljudje s teboj! —

In ti, ki nisi melanholik, kako boš vzgojno vplival na melanholičnega tovariša?

Potrudi se na vso moč, da si pridobiš njegovo zaupanje. Brez tega je zastoj ves trud. To boš pa dosegel zlasti tako, da imaš ž njim resnično sočutje. Poslušaj njegove nazore, pa jih ne pobijaj s kolom, ne prepričuj ga, da je prisma, da je osel in kar je še takega, temveč potrudi se, da ga zapleteš v neprisiljeno, živahno in veselo izmenjavanje misli. Naj si olajša težko srce s tem, da ti pove, kar mu leži na duši, ti pa tako izpraznjeno srce neopaženo napolni z bolj svetlimi mislimi, predstavami in načrti, da bodo v melanholikovi duševnosti tudi svetle strani življenja prišle na svoj račun.

Motil bi se pa, če bi mislil: Čisto nepričakovano bom spravil melanholika na šumno zabavo veselih bratcev, moral se bo smejati s smejočimi in vriskati z vriskajočimi. Njegove melanholije bo potem kmalu konec. Tega nikar — prevaril se boš! Mož se bo počutil kot na žerjavici, kot planinska roža, presajena na deklinško gredo ob beli hiši. Prehod se je izvršil prehitro, tako naglo se melanholik ne more vživeti v nov položaj.

Še bolj bo nezaupen in drugič zastonj vabiš, naj te spremlja tja in tja. Bal se bo, da ga skušaš zopet prevärariti.

S tem pa seveda nikakor ni rečeno, da mora melanholikova okolica ž njim vred kazati kisel obraz. Nikakor! Veselost je nalezljiva reč in tudi melanholik nima spričevala, da je bil zoper to nalezljivost cepljen. Toda vse ima svoje meje in do vsakega cilja vodi najbolj gotovo zlata srednja pot. Veselje se melanholiku ne sme s silo ubijati, priti mora nalahno, zmerno in odkritosrčno.

Dobro vzgojen melanholik je ne samo dober sočlovek in uporaben delavec, temveč je prav lahko tudi izboren voditelj drugih, predsednik, načelnik ali karkoli že. Navdušujoče govore sicer rad drugim prepušča, sam pa mnogo molči in še več — dela. Delo zahteva tudi od drugih, je pa pošten in pravičen, podkupiti se ne da od nikogar.

Vi ste moji.

P. Krizostom.

*Zaplahutali
so z mehkiimi perutničkami
angeli mali
in odplavali v sveto noč...*

*»Hej, pastirčki,
ven iz vaših koč!«*

*Zazdehali so, pomeli si oči —
in sledili angelom.*

*Padli so pred Jezusom
na obraz...
in zapeli
in zavriskali in zapiskali,
da se je Detece mlo
v jaslicah zbudilo. —*

*Razprostrlo je roke:
»Vi pastirčki, vi ste moji!«*

Žarek miru jim je legel v srce.

Srčni hram.

P. Krizostom Sekovanič.

I.

»Na sveti večer ne bomo zmrzovali,« je dejal polglasno pater Bernard, pokleknil na levo koleno, odprl vratica peči in vrgel vanjo tri polena. Prasknilo je in cela jata isker je sfrčala kvišku. Patrova dolga blede lica so zagorela in njegovi sivi lasje na temenu so se vneli. Zaprl je vratica in se z vzdihom dvignil. Pogladil je gorko peč in se nasmehnil:

»Na sveti večer ne bomo zmrzovali.«

Napravil je velik latinski križ, vzal v roke molek, ki ga je nosil ob strani in se zgrudil na klečalnik: »Credo in Deum...«

Nekdo potrka.

»Ave!«

Skozi vrata pokuka kuštrava glavica z iskrami v očeh, z nagajivo zavihanim noskom.

»Vlado!« se je začudil redovnik.

V trenutku je vsa celica napolnjena s pomladnim žvrgolenjem, z vriskom započetega življenja.

»Stric!«

Deček se privije patru okrog pasu in se skrije v njegovo široko haljo, nato pa plane kakor misel kvišku in se mu obesi okrog vratu, mu pritiska svoja rožnata lica in šmarnično čelo na oči in nos, da je pater komaj lovil sapo. Ves je bil omamljen od čudovitega dehtenja.

»Porednež! Norček! Oh ti norček!«



Dijaški orlovski odsek v ljubljanskem »Marijanišču«.
(Načelnik Tone Jagodic.)

V trenutku se spusti Vlado na tla in obstoji pred zavzetim redovnikom kot kip.

»Stric!«

»Moj Bog, Vlado! Kaj delaš tu? Ura je devet. Ali si ušel?«

»Ušel,« je dahnil deček.

»Ušel si? Kaj poreče mama?«

»Nič ne poreče. Spravila nas je spat in odšla v svojo sobo. — Stric, imam ti povedati važne stvari.«

Zgrabil je stol in ga pristavil k omari, skočil nanj in potegnil iz zgornjega predala dve škallji. Odprl jih je in vzel iz njih citre in gosli.

Citre je položil na mizo, prijel strica za široki rokav in ga posadil na stol. Razgrnil je pred njim note in čez par trenutkov je zatrepetala po celici tista topla melodija: »Pastirci, vstanite...«

»Stric, ne igrayca več!«

»Ne igrayca.« Pater je vstal.

»Vlado, kaj ti je vendar nočoj?«

Tedaj pa je objel deček starčka okrog pasu s toliko močjo, da se je le-ta komaj vzdržal pokoncu. »Norček, ah ti norček!« bi mu pater tako rad zaklical, pa ni mogel, ker so mu bila usta čisto suha in jezik negiben. Pred očmi so mu zatrepetali ognjeni kolobarji, čudovito lepi, taki, kot jih je gledal v davnih dneh svoje deške dobe v polsnu. Večali so se in manjšali, se spreminjali zdaj v rdečo, zdaj v zeleno, zdaj v modro, zdaj v rumeno črto.

»Stric, poglej!«

Vlado si je razgalil prsa. Iz žepa je potegnil majhen iskreče-zlat ključek in odprl z njim svoj srčni hram — svetišče Najvišjega.

Sam Bog vedi, kako se je vse to zgodilo. Pater Bernard je zgrabil dečkovo roko in — stopila sta v hišo božjo...

Stene so preprežene z belimi zastori, ki skrivnostno podrhtevajo v nepojmljivem pričakovanju; na njih se zlatijo žive zvezdice. Raz stropa se vsiplje bogata luč na bela mramorna tla. Sredi svetišča stoji oltar, pregrnjen z dragocenim brokatnim prtom, krog njega trepeče morje lučk. Na oltarju stoji zlat kelih s predragoceno božjo Krvjo in poleg njega kot solnce lesketajoča se patena s presveto Hostijo.

»Poglekniva!« sta kriknila oba hkrati.

In sta padla na kolena.

Tedaj pa je vzkipela dragocena božja Kri v kelihu, prestopila njegov rob, pordečila oltarni prt in vse svetišče, le hostija je ostala bela.

»Moj Jezus!« se je prestrašil pater.

»Gospod moj!« se je nasmehnil Vlado in sklenil pobožno svoje roke na prsih.

V trenutku se je zazibalo svetišče zopet v beli luči. Angeli so blisknili izza zastorov in okrog oltarja je vzkliko sedem belih lilij.

»Glej, stric, to je moj srčni hram!«

* * *

Okrog velikega oltarja razvrščeni so peli frančiškani svetonočne jutranjice. Pater Angelik je intoniral, ostali so mu v vznešenem tonu sledili. Tudi pater Bernard je bil med njimi, tudi on je pel, toda njegove misli so bile daleč, daleč proč od psalmov; nič ni vedel, kaj izgovarjajo njegova izsušena usta.

Klerik je zapel sredi prezbiterija lekcijo: »... Puer natus est nobis... Dete nam je rojeno in sin nam je dan...« Šele tedaj se je pater Bernard vzdramil; začutil je v svoji duši nepopisno sladkost. Ob misli na prečisto božje Dete so mu bile naenkrat razjasnjene skrivnosti Vladove nedolžne duše...

II.

Šest let je minilo in zopet se je prismehljala sveta noč z jaslicami in božično pesmijo.

Pater Bernard je zlezal v dve gubi na klečalniku, rožljal z velikim molekom in polglasno izgovarjal sveto molitev. Končal je. Napravil je prav počasi latinski križ in se dvignil.

Sredi sobe je obstal neodločen, globoko začrtane gube na obrazu so se mu malce zaokrožile; zdelo se je, kot da se hoče smehljati.

»Gospod, odpusti! Otročji sem, otročji v svoji starosti.« In potegnil je iz vrhnjega predala starinske omare zaprašeno škalljo s citrami.

Razgrnil je note: »Pastirci, vstanite...«

Obraz se mu je ves raznežil in kri mu je dahnila prav rahlo v lice. Položil je roke na citre.

Tedaj pa se vrata hipoma na stežaj odpro z velikim ropotom. Note so sfrčale v mrzlem vetru in zletele pod mizo; na citrah so počile tri strune. modro podplute, vse vodene, brez lilijskega ognja. Raz čela mu je nekdo izruval šmarnice s koreninami vred in z lic so se mu vsule rože. Lasje so mu

Pater Bernard otrpne. Pred njim stoji Vlado visok in temen. Oči so mu smešno razmršeni, ušesa prevelika, razpokane ustnice ne morejo zakrivati šklepetajočih zob. Roke ima leno povešene in iz suhih prstov mu polzi greh...

Ledena sapa se je pripodila zopet iz hodnika, zopet so zaječale citre; cela vrsta strun je hkrati počila. Vladov srčni hram se je odprl na stežaj.

Ni vstopil pater Bernard, le od daleč je gledal razdejanje božjega svetišča. Žalosten polmrak je vladal v njem. Beli zastori ob stenah so bili raztrgani, omadeževani, deloma odstranjeni. Lilije so ležale na tleh zvene in lučke so žalostno ugasnile. Oltarni prt je nekdo odnesel. Kelih je prevrnjen in okrog njega polno strnjene krvi. Patena je padla za oltar in hostija leži na tleh poteptana, oskrunjena...

Pater Bernard si je pokrtil z rokami obraz.

Na citrah je počila zadnja struna.

* * *

»Ustrelil se je,« so govorili meščani na sveti dan in pomilovali ubogega mladeniča.

Pater Bernard pa je ždel na klečalniku pred Križanim. Strog je bil njegov obraz — obraz sodnika — pred seboj je imel odprto sveto pismo in s prstom kazaje zlog za zlogom je počasi, brez življenja, izgovarjal, prav za prav šepetal tiste strašne besede apostola narodov:

»Kdor pa oskruni tempelj božji, tega bo Bog pokončal; zakaj tempelj božji je svet in to ste vi.«

Pod tropičnim solncem.

Franc Pengov.

(Konec.)

Posebno lepo je bilo, ko je napočila noč in je obseval mesec vodovje Nilovo. »Ali vidite... ali vidite!« je zaklical tedaj svojemu prijatelju figovcu, h kateremu se je vračal po vsakem izletu. »Tako lepega prizora še nisem doživel v življenju. Kaj za milega Boga je vendar to?«

»To je lotosova cvetica,« odvrne figovec. »Kaj ne, to je krasota! Nocoj je odprla cvetje.«

»Cudovito!« je zivil štrk in kar strmel v lotosovo cvetico.

Ta se je zibala na vodni gladini, ravno tako kakor se ziblje po evropskih bazarjih beli lokvanj in rumeni pljučnik, po celi Aziji škrlatnordeči posvečeni lotos (Nelumbium speciosum), ali po južni Ameriki kraljica vseh vodnih cvetic, kraljeva Viktorija. In vendar je bil naš modri lokvanj mnogo, mnogo lepši od vseh drugih svojih sorodnic po svetu; njegova barva je najlepša nebesna modrina, ki si jo le moreš misliti. Egipčani so jo od nekdanj visoko cenili kot simbol rodovitnosti. »Čim več lotosa, toliko več blagoslova« — se glasi njih pregovor.

In koliko je bilo teh krasotic! Kamorkoli si pogledal, povsod je valovilo azurno-modro cvetje... Tudi bele in mesnordeče glavice so bile vmes, a večina je bila modra — prava jugoslovanska skupina. V mesečnem svitu je bilo to cvetje tako čarobno lepo, da si je želel naš štrk prvokrat, odkar je bil na svetu, da bi bil pevec in pesnik, da bi mogel povelečevati lotosovo cvetlico tudi v pesmih. Tako pa se je moral zadovoljiti s tem, da je klopotal s kljunom in tako izražal svojo očaranost; potrnil se je tako, da se je razlegalo daleč tja v mesečno noč.

»Modri lokvanj spi na dnu reke,« je pripovedoval figovec. »Globoko dolí v blatu tiči njegova korenina v poletni suši. Deževna doba pa ga zdrami da požene liste in cvete na dolgih betvah, toda cveti se odpirajo samo ponoči.«

»Kakor naš beli lokvanj doma,« sega v besedo štrk. »Gotovo sta si bratranca, četudi naš belec ni zdaleka tako velik in lep.«

»No, torej vendar priznate, da je modri letos lepši od vašega mrzlega lokvanja? Veseli me, da vam je vsaj ena stvar v naši deželi všeč.«

»Tisočkrat lepši je; ko gledam nanj, zabim vse grdobije, kar sem jih videl tukaj. Celo na svojo nezvesto zaročenko pozabljam ob lepoti modrega lotosa.«

Štrk je klopotal ves razigran s kljunom in noč je prešla. Tedaj pa se prikaže iz reke ogromna glava povodnega konja, ravno na mestu, kjer so rastle lotosove cvetice najgostejše. In potem je vsplaval na površje še en konj... in še eden... in še več. Kmalu je bila zbrana čreda kakih petdeset mrcin, ki so stali na svojih debelih nožnih stebrih v grezu in gledali okoli sebe s svojimi malimi zaspanimi očesci, ki sede gori na čelu in te spominjajo naših pujsov. Luna je sijala na njihovo debelo sivo kožo, ki se je blestela od vode.

»Preteti mrjasci mi uničijo lotosove cvetice!« se je hudoval štrk ves vznemirjen.

»Seveda, saj jih jedo,« pojasnjuje figovec. »Povodnji konj ne pozna slaščice nad modrim lokvanjem. Prikažejo se vselej, kadar se cveti odpro, in ga do živa popasejo.«

»To je grdo!... grdo... sramotno!«

»Ali je pri vas doma drugače?« je izpraševal figovec. »Menil sem, da je povsod enako.«

»I seveda, toda naše cvetje ni tako veliko in lepo,« se je izgovarjal štrk. »Sramota... sramota!«

»In živali morebiti niso dovolj velike v vodi, da bi ga mogle požreti?« se je hahljal figovec vedno glasneje.

Toda povodnji konji so rovarili s svojimi nerodnimi nogami leno naprej in popasli skoro vse lepo cvetje. Ko je vzhajalo solnce so se skrili zopet pod vodo, a modrih nebes nad vodno gladino ni bilo več.

»Sramota!... sramota!« je kričal štrk in se ni dal potolažiti v svoji jezi in žalosti.

Minevali so dnevi. Cvetje je izgubljalo svoje vence in nastavljalo mesto njih plovce in semena; smokve so zorele in vesele, zabavne opice so skakljale po vejah in se sladkale s figami. Vse je še prekipevalo rodovitnosti, četudi se je lepi čas nagibal h koncu. Naš znanec iz Prekmurja se je gostil, kakor je pač vedel in znal: z ličinkami, črvi in polži, pa tudi z drugimi živalicami, ki so mu prišle na pot. Vendar pa si je tu in tam zaželel solidnejše (krepkejše) hrane in je to figovcu tudi povedal.

»Prijetelj,« mu potoži nekega dne, »v moji domovini žive po jarkih in bazarjih žudovite živalice: močeradi. Ali teh nimate tukaj?«

»Tega imena se ne spominjam,« odgovori figovec. »Ali bi mi jih ne hoteli približno opisati, kakšni so?«

»Prav rad,« reče štrk. »Močerad ima štiri noge in dolg, od strani veslasto stisnjen rep, obrobjen s plavalno mrenico. (Mož je očitno mislil na »velikega pupka«, ki je pa po sreči v bližnjem sorodstvu s črnožoltim močeradom). Zna plavati in se potaplja kot riba. In kako sijajen okus ima!«

»Hm,« odvrne figovec, »res se ne spomnim nobenega bitja, katerim bi se vaš opis natančno prilegal. Toda stojte... poglejmo... morda pa mislite na krokodila? Ima štiri noge... dolg, od strani stisnjen rep... in plava in se potaplja kot riba... Prav gotovo, ta mora biti. Toda kakšen okus ima, tega seveda ne vem.«

»Ali so ti tukaj?« vprašuje štrk in hlastno klopoče s kljunom. »Požurite se vendar in povejte mi, kje?«

»I kajpada! Brez števila krokodilov je tukaj. Če le ne bodo preveliki za vas! Kajti med njimi je, Bog ve, da je res, par nevljudnih rokomavhov, ki so razupiti kot vaši roparski kačaki.«

»Le ne delajte si zavoljo tega nobene skrbi! Na takem glasu so pač samo v onih krogih, kjer se gibljejo in žive. Močerad je in ostane močerad. V svojem rojstnem kraju sem jih mnogo pojedel. In čim večji so, tem boljši so.«

»Ali se še kaj spominjate, kako se vam je godilo a kačo?«

»Ne spominjajte me vendar tega! Takrat še nisem poznal te pokrajine. Zdaj jo poznam. Kje so krokodili? Kar topim se koprnjenja.«

»Vaša glava, vaš svet,« je odvrnil figovec. »Krokodili so v Nilu, in sicer v velikem številu. Ozrite se nekoliko po reki in hočem vas opozoriti, kadar pomoli kateri izmed njih gobec iz vode.«

Štrk je sedel v vrhunc na stražo, in četudi mu je bilo treba čakati le malo časa, se mu je zdelo vendarle tako neznanško dolgo, da same nepotrpežljivosti skoro ni mogel vzdržati.

»Tamle je že eden!« zakliče slednjič figovec. »Glejte... videti je, kot da je tam zelo majhen oioček. Tesno poleg njega moli nekaj iz vode... To je konec krokodilovega nosa. Zdi se mi, da je eden izmed velikih.«

»Od tukaj ne morem razločiti prav natančno,« reče štrk. »Otoček pa vidim. Poletel bom tja in se vsel nanj, močerad mi potem ne uide.«

Reče in odleti.

»Hej, halo!« zakliče figovec za njim. »Ali ste čisto ob pamet, štrk?... Otoček je vendar čelo povodnjega konja... Pazite vendar nase, za božjo voljo! Varujte se!«

Pa štrk ga ni več slišal. Sedel je že na otoku in je razločno videl konec močeradovega nosu. Videl je tudi, da mora biti dobršen kos pečenke, zato ga je vzel ostro na piko in imel pripravljen svoj kljun.

»Štrk!... Štrk!... ali ste ob pamet?« je kričal figovec.

Štrk pa ga ni slišal. Nenadoma pa se jame otoček majati, na katerem je sedel; povodnji konj je pomolel vso glavo iz vode. V tem trenutku se je prikazalo tudi velikansko žrelo krokodilovo, ki je hlastnil po štrku. Ta je razpel krila in pobegnil z močnim zamahom, pa tudi s krikom, ki je pričal vsej dolini, kako smrtno se je bil prestrašil.

Odnesele je sicer življenje, a krokodil si je obdržal en njegov prst za spomin. Krvaveč in groze trepetajoč po vsem telesu je sedel zopet na vrh figovca, mahal s krili, klopotal s kljunom in bil zelo slabe volje.

»I... kaj vam nisem svetoval, da bodite previdni?« ga tolaži figovec. »Z močeradom se vam je godilo ravno tako kakor s kačo... Oba sta vam bila prevelika. Držite se rajši paglavcev in žab, prijatelj. Ti so bolj pripravi za vas.«

»Zame ni nobene pripravne stvari v tej preleti deželi,« odvrne štrk.

»Kaj že zopet zabavljate čez našo deželo?« zakliče figovec nevoljno. »Za Boga, pri nas je pač tako kakor je, prav tako kakor v vaši domovini, o kateri vedno govorite. Vsaka dežela ima pač svoje solnce in svojo senco. Očitno pa je, da vi niste za tukaj.«

»Ali ni ta dežela v resnici zakleta?« se togoti štrk. »Listje pada z drevja in zveni kot steklo, kadar se razleti, ali se zapira, ko zadremlje, ali kaže razburjenje, če se ga dotakneš, kot bi bilo kaka ptica ali človek. Drevesna skorja rožlja, da te oblije zona. Trava in grmovje poganja v višavo tako hitro, da lahko slediš z očmi. Cvetice cveto samo po noči. Otoki se dvigajo iz vode in se razkrinkavajo kot povodni konji. Močeradi so naravnost Goljati in odjedajo štokljam prste, ker jih ne morejo pojesti kosmatih s perjem in kljunom vred. Dežuje tako blazno, da bi človek skoro utonil, potea pa zopet žari solnce tako strupeno, da bi ti solnčarica skoro vzela pamet. Kače so dolge po štiri metre in žro jelene, same pa so kmalu nato večerja belih mravljincev. — Ne, ne, hvala lepa za tak narobe-svet. Raje odletim spet domov, in sicer takoj.«

»Saj pridete prekmalu, štrk,« opozarja figovec. »Pri vas gori mora biti še zima.«

»Zima gori, zima doli, mi je popolnoma vseeno,« zagolči štrk. »Niti minuto ne ostanem več tu.«

In odleti. Figovec kliče za njim:

»Vsaj z besedico bi se bili lahko zahvalili za dober stan in za prijetno družbo!« Toda štrk ni odgovoril, ampak je hitel proti severu.

Letel je tako daleč, kolikor je mogel s svojo še vedno bolešno perutjo. Potem je hodil peš z ranjeno nogo, nato pa zopet letel. Samo da pride v slovensko Prekmurje — proč izpod zakletega tropičnega solnca.

(Po K. Evaldu.)

Pesmice pišem . . .

Škender.

Pesmice pišem in čakam vseh božjih lepot . . .

*Kako je pokojna
ta moja skrita pot! —*

*Celica mi je vsa svetla kot solnčni smehljaj,
svetla in lepa kot milost, kakor sam božji raj.*

*In vánjo lije luč, presladka luč,
in vánjo poje dan, ta stari beli dan . . .*

*Pod oknom na vrtu pa kostanj sanjari
velik . . .
tih . . .
in močán . . .*

Prav vsako uro nova solnca
 po domu mojem zapojó;
 v prežarne in velike roke
 skrivnostni svoj sijaj razpnó.
 Ah, padel bi v te svetle roke,
 da ves bi se razsolnčil v njih
 in v bláženstvo potem ugasnil
 kot zvezda v jutro — nem in tih ...

Moja celica je tempelj
 želje vroče
 so — lestenci ...
 sanje svete —
 rožni venci
 in vestalke — bela hrepenenja.

Moja celica je tempelj:
 V njem sem sam oltar ...
 svečenik ...
 in žgavni dar ...

Tobakarja.

Otokar Janez.

Dogodek iz mojega življenja v bogoslovju.

Bilo je med vojno. V našem bogoslovju ni bilo mnogo gojencev, življenje v njem je potekalo tedanjim razmeram primerno. Izpremembo so prinesle božične počitnice. Skoraj vsi tovariši so odšli domov. Le malo nas je bilo, da nismo imeli kam iti. Naši domovi so bili v krajih, kamor je segla vojna s kruto silo.

Moja soba je bila v skrajnem kotu pustega hodnika. Tovariš mi je bil odšel in sem sameval v njej preko božiča. Ravno nasproti je v enaki sobi sameval moj prijatelj in rojak Izidor. Počasi so nama tekale počitnice, zelo počasi. Dolgčas je stegoval prav do naju neprijazno roko. Tudi posebnih priboljškov in prigrizkov za božič ni bilo. Samo z eno dobroto sva se tolažila — s tobakom. Huda kadilca sva bila — jaz že šest debelih let, Izidor sedem. Teden pred božičem sva dobila vsak svojo zalogo. Izmelala sva bila zanj zadnje denarje, češ, okoli božiča ali vsaj novega leta se bodo kje odprli novi denarni ali blagovni viri.

In sva črpala iz zaloge tiste dni z nenavadno pridnostjo. Zdaj pri meni, zdaj pri Izidorju. Pa se je zgodilo, da sta bili obe škatli na Silvestrovo zjutraj do zadnjih praškov izpraznjeni ...

Mrka skrb se je naselila v najin kot. So bili še nekateri tovariši v hiši, a ni bilo kadilca med njimi. V mestu nisva imela znancev — gosta iz sosednje škofije. Pričakovanih virov od nikoder — morda hočejo iznenadili za novo leto? — Kdor ve, kaj znači beseda tobakar, bo razumel najino obupno pričakovanje Silvestrovega večera.

Nenadoma mi pride ob dveh po kosilu obisk. Sošolec, vojak se me je spomnil. Imel je nekaj v dozi. Povabil sem Izidorja in smo krepko zažigali skupno.

Ob treh se je poslovil. Za spomin mi je pustil šest dehtečih svaljčic. Po bratovsko sva jih delila z Izidorjem: tri in tri. In Izidor je odšel v svojo celico.

Ostal sem sam. Razne novice, ki mi jih je bil pravil sošolec, so mi rojile po glavi. Vmes je nekaj sililo vame in mi skušalo dopovedati: Silvestrov večer — zadnji dan leta — novo leto... Kako si take trenutke praznoval včasih, kako nocoj?... Postal sem sentimentalen in sem si zapalil cigareto...

Večerja je minila mehanično, molitev je bila še dosti iskrena, potem je šla zopet čuvstvenost svojo široko pot. Tudi Izidorju ni bilo drugače. Brez obilnih besed sva se razstala in se umaknila v celici.

Da bi šel spat? Ni se mi hotelo. Prižgal sem si cigareto in začel tuhtati. Vznak sem se naslonil na stol in sem pihal oblake električni svetiljki v žareče oko. Nad uro časa sem prebedel v globokih sanjah.

Sedaj spat? Ne, počakam novega leta.

Segel sem v omaro in izvlekel knjigo. Pol desetih je bila ura. Odprlo se mi je v knjigi na vsečnem mestu in sem bral, bral — do pol dvanajstih.

Pomel sem si oči in stopil po sobi. Zdaj, zdaj pride novo leto. Vsako noč mi je tako čudno, če slišim biti dvanajsto uro, kaj šele nocoj, na pragu novega leta... Stopal sem po sobi, čuvstva so govorila in pela — oko mi je uhajalo na cigareto — na zadnjo. Na njenih oblakih počakam novega leta, za jutri naj poskrbi jutri...

Udarilo je tričetrt. Počasi sem segel po cigareti, svaljkal sem jo med prsti. V domišljiji mi je že prijetno puhtelo pod nos. Z levico sem poiskal škatlico z žveplenkami in stopil zopet po sobi.

Nenadoma potrka na vrata. Zdrznil sem se in preplašeno je odmeval moj »notri!«.

Izidor se je sklonil v sobo.

»Ne spiš? Skozi špranjo sem videl luč. Tudi jaz ne morem nocoj. Bral sem. Duša, daj mi cigareto!«

Zapičil je pogled na mojo zadnjo in oko mu je žarelo...

»Nimam. Popoldne sem ti dal tri.«

»Ob devetih sem pognal zadnjo. Imaš, daj mi, duša!«

»Zadnja je. Natašč sem jo hranil do sedaj. Za nobeno ceno je ne dobiš.«

»Duša, bodi dober in daj mi!«

Z naglo kretnjo sem jo vtaknil med zobe, žveplenka je zaprasketala ob škallo...

Nagonsko je stegnil roko kot bi hotel zabraniti nezgodo.

»Daj mi vsaj polovico!«

Zamahnil sem in ga lopil po roki.

»Ne dobiš! Lahko noč!«

Rezek mi je bil glas. Sklenil je dlani v prošnjo, oko mu je gledalo nezrečeno milo...

»Pojdi!«

Puhn timer visoko pod strop, še en obupen pogled in se je okrenil in šel...

Roka se mi je tresla, ustne so mi trepetale, globoko sem potegnul dim. Prizor s tovarišem se mi je obnavljal v spominu in — Izidor se mi je zastudil.

Ta žareča strast, to nizkotno ponižanje! Skoraj na kolenih — za cigareto! Tako razgaljenega ga še nisem videl pred seboj. In moj prijatelj... moj rojak... bodoči... apostol...!

In je prišlo, ne vem kako, da šo se mi misli okrenile. Začel sem pre-mišljati — sebe.

Ali sem res Izidorja tako kruto zapodil? Njega, ki je moj prijatelj? Njega, ki je tako lepo prosil?

Strast, kje so tvoje meje ... kdaj sem se tako zamotal vate?

Globoko sem polegnil, počasi spuščal iz sebe. Oko se mi je uprlo v gorečo dišečo cigareto — do polovice in čez je bila dogorela.

Kakor bi odsekal, me je ošinil nagel sklep. Puhnil sem zadnjo plast dima v svetilko, stopil k vratom, na hodnik, brez trkanja v sobo k tovarišu.

Molče sem mu ponudil ostanek. Planil je kvišku, brez besede sprejel in polegnil...

V stolpu je udarilo dvanajst...

Molče sem odšel. Stud nad njim in nad menoj se mi je poglobil. Stokrat nesrečna, tisočkrat prokleta strast!

Vrgel sem se na posteljo in zasakal petelina. V temi sem bedel še dolgo in v meni je dozorel sklep: Bila je zadnja v življenju. Naj bo proketo, kar je moglo tako usužnjiti mojo in Izidorjevo voljo, tako izkvariti moj in Izidorjev značaj!

Pogled na zvezdnato nebo.

Ivan Sušnik.

(Konec.)

Kmalu po iznajdbi daljnogleda so opazili zvezdoznanci, da se marsikatera prcstemu očesu vidna zvezda z daljnogledom vidi dvojnata. Namesto ene zvezde se opazita dve, več ali manj tesno druga ob drugi ležeči zvezdici. Ker se je število teh »dvojnatih« zvezd le množilo, je sklenil Herschel ozvezdja redno preiskati. Opazil je, da je število dvojnatih zvezd veliko večje, kakor se je sploh domnevalo, zato se je začel resno baviti z raziskavanjem dvojnatih zvezd. Do l. 1804. je našel na nebu 700 dvojnatih zvezd, pri katerih je izmeril njihove navidezne razdalje in obenem lego obeh zvezdic. Navedeno število je potem povečal še za 145. Opazil je, da zvezdice niso slučajno druga blizu druge, temveč, da sta tudi fizično po gravitaciji zvezani skupaj (kakor mesec z zemljo, ali pa zemlja s solncem) in da krožita druga okrog druge, oziroma obe okrog skupnega težišča. Ruski zvezdoznanec Struve je preiskal 120.000 zvezd in jih našel med njimi nad 3000 dvojnatih. Drugi zvezdoznanci so to delo nadaljevali tudi še na južnem obnebj, tako, da cenijo danes število dvojnatih zvezd na 12.000. Seveda bi se dvojnate zvezde videle tudi na ta način, da bi bila ena zvezda bližje naše zemlje, druga pa v isti smeri daleč za njo. Našemu očesu bi se videli dve zvezdici, ki bi bili blizu druga poleg druge. Herschel je spočetka tudi tako mislil in brez dvoma to pri nekaterih zvezdah tudi velja, toda v svoje veliko začudenje je spoznal, da je ogromna večina dvojnatih zvezd zvezanih med seboj po gravitaciji. Newtonov zakon, da se dve masi privlačujeta sorazmerno z vsebino in kvadratom njune razdalje, ne velja samo za naše osolnčje, temveč za vse, tudi najbolj oddaljene zvezde. Kakor je snov enotna, tako veljajo tudi fizikalni zakoni enotno za vesoljno ozvezdje. Na podlagi tega zakona se je posrečilo najti in določiti lego dotlej temne, ali vsaj nevidne zvezde.

Kdor se količkaj zanima za zvezdnato nebo, mu je znana najsvetlejša stalna zvezda na južnem nebu »Sirij«. Zvezdoznanci so opazili, da zvezda ne stoji mirno na svojem mestu, ampak se premika na desno in na levo. To premikanje se godi zelo počasi, tako da zvezda tekom 50 let pride zopet na svoje mesto nazaj. Bessel je iz tega sklepal, da ima Sirij temnega, s tedanjimi daljnogledi nevidnega spremljevalca, s katerim krožita okrog skupnega težišča. Ker je paralaksa Sirija znana (0.37"), je znana tudi njegova razdalja od zemlje. Navidezna razdalja Sirijeve polosi znaša 2.3", njegovega spremljevalca 4.8", skupna razdalja 7.1" ali 19 krat toliko, kakor razdalja zemlje od

solнца, to je približno razdalja Urana = 2870 milijonov kilometrov. Vsebina Sirija je za približno $1\frac{3}{4}$ tolika kot našega solнца, njegov nevidni spremljevalec ima devet desetih solčne vsebine, za svoj obtek pa potrebuje 49 $\frac{1}{2}$ leta. To je bil drugi slučaj, da so zvezdoznanci zvezdo pótém računa našli na nebu, preden jo je kdo videl. Leta 1862. je A. Clark v Ameriki izdelal nov, izredno velik daljnogled ter ž njim opazil Sirijevega spremljevalca kot nezatno zvezdico 9-5 vrste. Bilo ga je le težko opaziti, ker je Sirij s svojo močno svetlobo obzorje tako močno obvladal. Na enak način so našli nekaj let pozneje tudi sicer nevidnega spremljevalca zvezde »Prokijon«. Šele z velikanskim daljnogledom Lickove zvezdarne v Kaliforniji se je posrečilo spremljevalca ugledati kot nezatno zvezdico 13. velikosti.

Navidezna razdalja obeh zvezdic pri dvojnatih zvezdah je zelo majhna, znaša navadno le malo sekund (1–40"), le prav malo zvezd kaže večjo navidezno razdaljo. Prostemu očesu so tako nezatne razdalje nevidne, zato je treba močnih, dostikrat najmočnejših daljnogledov. Čas obteka obeh zvezd okrog skupnega težišča je zelo različen, pri nekaterih zvezdah traja le nekoliko dni, dočim cenijo pri drugih obtek na več tisoč let. Poleg dvojnatih zvezd so opazili tudi sestave treh, štirih ali več zvezd, ki krožijo po istih zakonih, kakor premičnice našega osolnčja. Znamenito je tudi to, da so zvezdice pri dvojnatih zvezdah dostikrat različno barvane. Ena je rumenkasta, druga višnjeva, ali prav rdeča, druga zelenkasta, vprav rubin in smaragd. Vzrok različnih barv je še nepojašnjen. Nahajajo se pa tudi dvojnate zvezde, ki so tako blizu druga poleg druge, da jih noben daljnogled ne loči. Da so te zvezde dvojnate, se da spoznati le s pomočjo spektralnega aparata. Omenili smo že, da šar kaže od posameznih snovi ali prvin črtice, ki so za nekatere snovi značilne in nespremenljive. Ako se pa predmet z večjo brziño nam približuje ali od nas odmika, tedaj se v šaru črtice premaknejo na eno ali drugo stran. Ako je pri zvezdah lega kroženja ista, kakor zemeljske ekliptike, tedaj se pri obteku ena zvezda nam približuje, druga se oddaljuje. Spektroskop nam kaže v šaru dve črtici, katerih ena je na desno, druga na levo od pravilne lege odmaknjena. Prav tako se z istim aparatom dožene, se li kaka zvezda nam približuje, ali pa od nas oddaljuje.

Zanimiv pojav so tudi spremenljive zvezde. Nekatere zvezde svojo svetlobo spreminjajo; od časa do časa svetijo s polno lučjo, potem začno pešati ali celo za prosto oko popolnoma ugasnejo, čez nekoliko časa pa zopet zablješčijo v prvotni svetlobi. Med najbolj znane spremenljive zvezde spada »Algol« v Perzeju in pa »Čudovita« v Kitu (Mira Ceti).

Mira sveti z rdečkasto svetlobo, spada torej med zvezde, ki so razmerno že zelo ohlajene in je verjetno, da se na enem delu njenega površja nahaja veliko peg. Vendar se kopiči pri njej toliko nepravilnosti, da zasluži v istini svoje ime »Čudovita«. Njena svetloba raste skozi 43 dni, pojema pa 74 dni. Ti zvezdi je podobnih veliko rdečih zvezd, katerih sila že pojema in na katerih se v večji meri kaže vpliv okrog njih krožečih premičnic. Dvojnate in spremenljive zvezde kažejo, da gravitacijski zakon velja za vsemir. Kjerkoli se zvezde ali nebna telesa nahajajo, ondi opazujemo tudi privlačno silo snovi, katera sili mase k medsebojnemu kroženju. Temne ali vsaj nevidne zvezde, katerih tek na nebu se dokaže s pomočjo spektralnega aparata, pa opravičijo nedvomno tudi mnenje, da je v vsemiru nešteto manjših teles, ki krožijo okrog svojih solnc, kakor velike in male premičnice okrog našega solнца. Seveda so te radi silne daljave in slabe luči za naše daljnogledne nedosegljive, prav tako, kakor bi bilo nemogoče s kake stalne zvezde tudi z našimi najboljšimi optičnimi orodji opaziti premičnice našega osolnčja. Ali ni naravnost pretresljivo za nas, ako pomislimo, da na tolikih milijonih svetov o naši mali zemljici nikdo ne ve —!

Rimska cesta in sorodna ozvezdja. V jasni noči opazujemo na nebu nekaj svetel pas, ki se, podoben lahni meglici, vleče preko vsega neba. Ta pas je ponekod širji, drugod zopet ožji, ali pa se razcepi v dva vzporedna dela. Tudi svetloba mu ni povsod enaka, v nekaterih mestih je precej svetel, drugod se da komaj še ločiti od temnega neba. Na južni poluti se isti pas nadaljuje in sklene z delom severne polute v popoln krog. Ta pas imenujemo Rimsko cesto. Ako Rimsko cesto opazujemo z močnim daljnogledom, se ista razodene v velikanski množini zvezd, katerih število je tem večje, čim močnejši je daljnogled. Ogromna večina teh zvezd prostemu očesu ni več vidna, kaže se le njihov združen blišč. Pri raziskavanju so zvezdogledi opazili, da je število zvezd v Rimski cesti neprimerno večje, kakor pa na mestih, ki so pravokotno od Rimske ceste oddaljeni. Močan daljnogled nam pokaže na teh mestih posamezne zvezde sicer svetleje, toda v praznem prostoru med zvezdami ni opaziti nobene nove zvezde, dočim nam v Rimski cesti močnejši daljnogled kaže vedno nove zvezde, ki so mestoma tako gosto nasejane, da je štetje skoraj izključeno. Zvezdoznanci so mnenja, da v prvem slučaju seže daljnogled do zadnjih zvezd v svetovnem prostoru, v smeri Rimske ceste pa ne. Herschel se je prvi temeljito bavil s sestavo Rimske ceste in so mu v to izbornu služili njegovi velikanski daljnogledi. Po njegovem mnenju tvori vsa skupina zvezd nekako obliko velikanske nepravilne leče, katere premer je v smeri vidne Rimske ceste 2—3 krat večji, kakor pa v smeri njene osi. Tudi niso zvezde po vsem svetovnem prostoru enakomerno razdeljene, temveč se nahajajo velike skupine, kjer so zvezde zelo na gosto, drugod zopet razmeroma redko nasejane.

Razen Rimske ceste se nahajajo na nebu večje skupine zelo gosto nasejanih zvezd. Najbolj znani so »Gostosevci« ali »Plejade«. Na majhnem prostoru navidezno dvojne velikosti ščipa nam že dobro prosto oko kaže 6 ali celo 8 zvezd, z daljnogledom se jih opazi okrog 60. V bližini Plejad se nahaja svetla zvezda Aldebaran, ob kateri je tudi večja skupina zvezd — »Hijade«. Znane so tudi jaslice v »Raku« in »Berenični lasje«. Vse te skupine se dajo prav lepo že z navadnim binokljem opazovati. Poleg teh ozvezdij se opazijo na nebu tudi Rimski cesti podobne meglice, s prostim očesom vidna meglica v Orionu in v Andromedi. V prejšnjih časih so te predmete le malo poznali, ker niso imeli dovolj močnih daljnogledov, šele oba Herschla (oče in sin) sta začela s svojimi močnimi daljnogledi nebo preiskovati in opisala ter natančno določila lego nad 5000 predmetov. Veliko teh meglic se je z močnimi daljnogledi razpršilo v nebroj zvezdic, toda isti daljnogled je pokazal zopet nove meglice, ki so kljubovale tudi najmočnejšim daljnogledom. Število meglic je vedno naraščalo in v malo letih se je Herschlovo število povišalo na 12.000. Neprimerno je pa to število poskočilo, ko so proti koncu minulega stoletja zvezdarne sklenile napraviti o vsem nebu fotografične slike. Občutna fotografična ploča vzprejme in pokaže veliko predmetov, ki jih človeško oko več ne ugleda in v veliko začudenje zvezdoznancev se je na teh slikah pokazala ogromna množina meglic, katerih oko ni nikdar ugledalo. Njihovo število cenijo danes že na 120.000. Nastalo je pa vprašanje, so li te meglice skupine zvezd, ki se posamezne z daljnogledom več ne razločijo, ali pa so v istini prave meglice plinov? Daljnogled sam tega vprašanja ni rešil, pač pa ž njim združen spektroskop.

Kaj hočemo še dostaviti o razdalji teh svetov? Videli smo, kolike težkoče so že pri določitvi najbližnjih stalnih zvezd. O kaki paralaksi se niti govoriti ne more, le približna cenitev po vidni velikosti zvezd bi bila mogoča. Vsekako bi morali računati s tisoči svetlobnih let.

V vsej naravi vidimo vedno izpreminjanje. Cvetlice klijejo, cveto in usihajo vsako leto. Drevju je določen daljši rok, toda tudi drevesa usihajo in

razpadajo v prah, četudi morda šele po stoletjih. Kraljestva in mesta nastajajo in zopet razpadajo; kje so danes Ninive, Babilon, Tebe, Kartagina? Kjer je začetek, tam je čez čas tudi konec. Isti zakon postanka in razpada velja tudi v vsemiru. Vidimo, kako iz kosmičnih meglic nastajajo nove zvezde in ugašajo. Gledamo mesec, ki se je preživel in le še kot mrtvo telo kroži z zemljo okrog solnece. Pa tudi solncu ni zagotovljen vreden obstanek. Ogromno izžarevanje toplote mora izčrpati polagoma še tako velikansko zalogo energije. Njegova sila polagoma pojema, pege na solncu postajajo in bodo postajale vedno večje in trajnejše, dokler enkrat, četudi šele po milijonih let, tudi ono ne ugasne in se pogrezne v temo. Kaj potem?! To ve le Eden, ki je vse te svetove ustvaril, ki jih vodi in vzdržuje, in ki nastopajo in poginjajo pred Njegovim prestolom, kot morski valovi pred skalnim obrežjem, dočim je On sam nespremenljiv in večni.

Srčna napaka . . .

Med. V. Kocijančič.

Srčna napaka je stalna pretveza tistih, ki jim smrdi telovadba, pa se je skušajo s takim izgovorom otresti. Zraven pa z zadovoljnim obrazom zatrjujejo, da imajo zdravniško izpričevalo; to pa drži kakor pribito. Tudi po srednjih šolah so bili dijaki kaj radi na srcu bolni, da so lahko izostajali od telovadbe. Sami sebe so varali in varajo taki-le lagodni ljudje, misleči, da imajo od tega kako korist.

Na srcu poznamo več bolezni. Srčna napaka torej ni edina srčna bolezen; pravzaprav pa ona ni bolezen, je le posledica, ostanek predidóče bolezni, največkrat vnetja srčnih zaklopk. So še neki vzroki za srčno napako, pa v manjšem procentu (sifilida, prirojene srčne napake itd.). Vnetje srčnih zaklopk se pojavi največkrat po vnetju v sklepkih (revmatizem), zato najdemo srčne napake pri tistih, ki so preboleli tak sklepni revmatizem; seveda ne edino pri njih, pač pa največkrat.

Če so poškodovane srčne zaklopke, ima srce napako. Zaklopke urejajo pretakanja krvi po srcu. Iz telesa in pljuč priteka kri v srce in iz njega se zopet vrača, odkoder je prišla. Srce ima štiri prostore, ki jih kakor vrata v sobi zapirajo in odpirajo srčne zaklopke, kakor je v danem trenutku potrebno. Kri se ne meša in pravilno odteka in priteka, srce lahko zmaguje svoje delo.

Na mah pa izgine vsa harmonija, če je neznan povzročitelj sklepnega revmatizma poškodoval tudi zaklopke. Nežne so in se ne morejo dolgo ustavljeti bakterijam in drugim škodljivostim. Različno se izpremene: odebele, se skrčijo, postanejo negibljive, se predero in težje opravljajo svojo službo. Če je poškodba velika, ali je zaklopka zelo izpremenjena, mora poseči vmes srčna mišica s svojo rezervno silo, da vzdrži obtok krvi. Srce se poveča, odebeli. In če zmanjka srcu rezerve, počne kri zastajati, noge otekajo itd. Zdravnik mora pomagati srcu z zdravili. To so srčne napake, ki jih imamo za težko bolezen. Pri drugih zopet je pa poškodba majčkna, da niti ne prihaja v poštev. In v takih slučajih uganjajo ljudje potem s svojo takozvano srčno napako kupčije! Ali bi jim privoščil pravo, pravcato!

Človek s težko srčno napako mora paziti, da srcu ne da preveč dela. Da pa smemo telovaditi tudi s srčno napako, je tudi jasno! Vprašanje je le, kaj in koliko. Dr. Dienz, velik nemški borec za razumno telesno vzgojo, je mnenja, da bojazen pred srčno napako več škoduje, kakor če bi z njo telovadili in gojili sport.

Edino dober svetovalec v takih slučajih je zdravnik, ki razume telesne vaje, ki jih je nekdanj vežbal in jih torej dobro pozna ali je pa še aktiven sportnik in telovadec. Navaden praktičen zdravnik tega ne more. Fiziologija (vpliv in delovanje na telo) telesnih vaj ni tako enostavna. Šele sportni zdravniki bodo iztrebili precej srčnih napak tistim, ki sedaj lenuharijo in upropaščajo svoje zdravje z nedelavnostjo. Pač pa večina »napakarjev« kvari srce s pitjem in pušenjem! Sami sebi po petah hodijo in se po zobeh tolčejo!

Če dvigneš škafo vode ali če prehodiš 1 km prej kot v četrto ure, ne misli, da si ujel srčno napako; ali pa da boš umrl, če jo že imaš. Dobro je, da veš za svojo napako, da se veš ravnati; ne nosi je po ustih; živi po nasvetu sportnega zdravnika (kadar jih bo kaj pri nas) in boš lahko še kdaj obiskal telovadnico in se napravil na sportni prostor.

To in ono.

Prosvetne tekme.

V zmislu določila v knjižici Prosvetnih tekem za l. 1924/25, str. 20, točka 7, objavljamo govor, ki je dobil pri izidu tekme pismeno pohvalo. Morali bi sicer objaviti tri govore, pa nam je to zaradi pomanjkanja prostora docela nemogoče. Prejeli smo še govore, ki so jih izdelali Franc Dovč (Ježica), Alojzij Peterlin (Homec) in Ivan Venta (Sv. Marjeta niže Ptuja).

ALKOHOLIZEM.

Zgodovina slovenskega naroda je večidel s krvjo pisana. Ko so se drugi narodi lahko nemoteno razvijali, je moral naš narod v zvezi s Hrvati stati na straži proti najnevarnejšemu sovražniku krščanstva — proti Turku. Strašni so bili tedanji časi, ko si ni bil nihče svest svojega življenja in imetja. Kar ni pomandralo kopito turškega konja to se je izpremenilo v pepel. Lepi kraji so izginili in se izpremenili v nerodovitne puščave. Kar Turek ni pomoril, to je odgnal v sužnost. Ta usoda je zadela zlasti krepke in zdrave dečke, katerim so izruvali iz srca vero in spomin na domači kraj ter vcepili smrtno sovraštvo do vsega, kar je krščansko. Zgodilo se je, da je tak janičar potem plenil po svojih domačih krajih in ubijal svoje rojake.

Ko je turška nevarnost minula, se je naše ljudstvo globoko oddahnilo. Toda komaj se je oteslo enega sovražnika, že se je vgnezdil med nas nov, zahrbtni sovražnik, ki nas natihem, a tem vstrajnejše tira v pogubo. In če se ne bomo pravočasno otesli tega zahrbtnega sovražnika, nas bo pahnil brez usmiljenja v prepad, kakor so izginili drugi mogočnejši narodi, o katerih nam poročal samo že zgodovina.

Kdo je ta zahrbtni sovražnik? Poznamo ga; a vendar jih je mnogo, mnogo med nami, ki ga smatrajo za svojega prijatelja ter mu v znak tega prijateljstva žrtvujejo svoje zdravje, srečo, da, celo svoje življenje. Ta sovražnik, kateri je že tisoče in tisoče družin spravil v nesrečo, je — alkohol.

Da, alkohol, to je tisti tiran, katerega na eni strani preklinja tisoče in tisoče nesrečnih bitij, na drugi strani pa mu zopet ravno toliko prižiga kadilo in mu poje hvalo — a po krivici.

Alkoholizem je najnevarnejša zabloda slovenskega ljudstva. Če pomislimo, koliko se dandanes pije: pije se v veselih in žalostnih trenutkih, pije ga starček, pije ga mož, pije ga celo že dete v zibelki. Ni čudno potem, da naš narod hira, propada telesno in duševno. Kolika škoda!

Koliko mladih bitij je propadlo ne samo telesno, ampak tudi нравno. Koliko ubojev in pobojev ima na rovašu ta strašni demon! Strašno je zlo, katero izvira iz pijančevanja. Kakor rak razjeda vse naše življenje, uničuje srečo in zadovoljnost ter peha tisočere v pogin. Povsod, kjer se še najde smisel za pravo poštenje, se sliši glas in klic, ki zahteva, da se mora ustaviti to zlo in omejiti hudo, ker hoče uničiti ves človeški rod.

Orlovska organizacija je v prvi vrsti kulturno-vzgojna organizacija, ki stremi za napredkom, ki hoče vzgojiti telesno in duševno zdrav slovenski rod. Ker pa alkoholizem izpodkopava telesno zdravje, ruši in ubija kulturo, podira temelje nrvnosti, zato je nujno potrebno, da se odzovemo temu antialkoholnemu klicu ter stopimo na plan kot jekleni vitezi in pripomremo do zmage treznostnemu gibanju. Kakor se je nekdanj

krščansko ljudstvo združevalo ter hodilo v križarskih vojskah proti Turkom, tako naj tudi Orel organizira sveto vojsko proti temu strašnemu, a prikrito hinavskemu svragu. Zastonj govorimo o prerodu, o verski obnovi, dokler ne bomo izrezali iz našega naroda to strašno zlo, ki nasprotuje verski in nravni obnovi. Orel je dolžan svojemu narodu globoke ljubezni, in to ljubezen naj kaže ravno s tem, da pospešuje treznostno gibanje in dela po svojih močeh proti vkoreninjenim pivskim razvadam. To delo bo res narodno, človekoljubno delo. Kadar bo naše ljudstvo dalo slovo pivski strasti in vzljubilo treznost, tedaj se bo gospodarsko okrepilo, versko in nravno obnovilo, tedaj bo nastopila zlata doba slovenskega naroda.

Mirko Geratič, Sv. Benedikt v Slov. goricah.

Telovadna in sportna poročila.

Priobčuje Ivo Kermavner.

Češki Orli. Priprave za mednarodno tekmo v Rimu so v polnem teku. To priliko porabijo češki Orli in Orlice, da se udeležijo v kar največjem številu, da si ogledajo Vatikan. Telovadci in telovadkinje se intenzivno pripravljajo za tekme in nastop. — Orlovsko društvo v Viškovu je obhajalo 20 letnico svojega obstoja. To društvo je eno izmed najbolj delavnih med češkimi Orli. Udeležilo se je raznih domačih in zunanjih prireditev in tekem ter doseglo jako lepe uspehe. Med drugim bodi omenjena udeležba na I. slov. orlovskem taboru v Mariboru, mednarodna tekma v Strassbourgu, v Brnu in Parizu.

Švicarski katoliški telovadci. Tretji stafetni tek za prehodno darilo se je vršil dne 23. avgusta 1925 v Dietikonu. Zmagalo je društvo iz Chura ter si priborilo prehodno darilo za leto 1925/26. — Za svoj III. zvezni zlet, združen s tekmami, ki se vrši v juliju leta 1926. v Badenu, se že pridno pripravljajo. Tudi J. O. Z. je dobila prijazno povabilo na ta zlet in tekme, katerega se udeleži po majhni deputaciji, ker se tekmovalci pripravljajo pred vsem za mednarodno tekmo v Rimu. Mednarodne tekme v Rimu se tudi Švicarji udeležijo. — Dne 13. decembra 1925 se vrši občni zbor zveze. — V dne 27. in 28. junija 1925 se je vršil zlet curiške podzveze v Winterthuru, združen s tekmami društev in posameznikov v redovnih in prostih vajah, na orodju in v lahki atletiki.

Mednarodna tekma katoliških telovadcev se vrši v dneh 3., 4. in 5. septembra 1926 v Rimu. Tekma obsega: 1. Mednarodno tekmo reprezentativnih narodnih (državnih) vrst (8 + 4 rez.); 2. narodno tekmo italijanskih društev; 3. tekmo posameznikov za prvenstvo v peteroboju orodne telovadbe in peteroboju lahke atletike; 4. tekmo posameznikov v posameznih panogah lahke atletike; 5. tekmo vrst v stafetnem teku itd. Jugoslovanska orlovska zveza se udeleži tekme z izbrano vrsto ter tekme posameznikov za prvenstvo. O tem, če se udeleži tudi tekem v posameznih panogah lahke atletike, se bo odločilo pozneje.

Belgijska telovadna zveza (nekatoliška) priredi v dneh od 14. do 17. avgusta 1926 svoj 38. zvezni zlet v Liege. — Čehi in Švicarji so že prijavili svojo udeležbo.

Švicarski telovadci goje poleg telovadbe in lahke atletike tudi zimski sport. Gojijo v

prvi vrsti smučenje in umetno drsanje, tako da niso samo prvovrstni telovadci, ampak tudi izborni sportniki.

Češki Sokoli. Vse delo je osredotočeno za VIII. vsesokolski zlet, ki se vrši l. 1926. Načelnik češke sokolske zveze poziva vse Sokole, predvsem pa telovadce in telovadkinje, da se temeljito pripravljajo za nastop in tekme. Ob tej priliki se vrši tudi tekma za slovansko prvenstvo. Tudi neslovanski narodi bodo tekmovali, toda v posebnem oddelku. Telovadišče bo imelo prostora za skoraj 15.000 telovadcev. Jugoslovanski Sokoli se nameravajo udeležiti zleta v velikem številu.

Francoska nekatoliška telovadna zveza se pripravlja za svoj zlet, ki bo v mesecu maju l. 1926. v mestu Lyonu. Ob priliki tega zleta se vrši tudi mednarodna tekma, katere se udeleže tudi češki in naši Sokoli. — Francozi so sklenili, da se smejo njihovih domačih tekem za prvenstvo udeležiti samo telovadci, ki so stari 20 let. Kdor pa tekmuje v mednarodni tekmi, se domačih tekem ne sme udeležiti.

Nemški telovadci neprestano tekmujejo. Javnih nastopov brez tekem sploh ne poznajo. Ne mine nedelja ali praznik brez telovadne tekme. Vpeljane imajo poleg drugih tudi tekme posameznih mest. O uspehih izdajajo posebno poročilo, tako zvane »Eilnachrichten«. Medmestna prvenstvena tekma (Kunstturnen) med Berlinom, Hamburgom in Leipzigm se je vršila po vojni že devetkrat. Pa tudi druga večja mesta ne zaostajajo za imenovanimi. Če zasledujemo njihovo delo na telovadno-tehničnem polju, se nikakor ne smemo čuditi, da je pri njih telovadba na taki višini.

Nemška telovadna društva in mladinsko gibanje. Na okrožni skupščini nemških telovadnih društev, ki se je vršila meseca aprila 1925 v Breslavi, se je med drugim razpravljalo tudi o mladinskem gibanju, ki je obrnilo nase splošno pozornost radi temeljitih stremeljenj po obnovitvi v lastnih vrstah. Predavatelj M. Schwarz je v svojem predavanju o mladinskem gibanju poudarjal zlasti te momente. Med mladino je treba zanesti v eš smisla za udejstvovanje. Mladina se ne sme udajati le lepim sanjam, ampak se mora prilagoditi življenju. Da pa to dosežemo, moramo z marsičim drugače začeti in ne dajati mladini v izpeljavo stvari, ki jih ne razume. Dalje je treba mladini več močatosti, da ne bo v občudovanju same

sebe izgubila vse moči. Opažamo namreč, da se je zanesla v mladinsko gibanje neka mehkužnost; s tem pa pošten in odkritosrčen mladenič nikakor ne more biti zadovoljen. Tudi naslada nad trpljenjem ni za mladino. Kajti mladina rabi viharjev in solnea na svoji poti. — Gotovo je potrebno vzbuditi med mladimi vrstami več smisla za t e l o v a d b o. Le pogledjmo nekatere stare telovadce: čutijo se mlajše kot je mladina! Iz otroka pa so napravili neke vrste malika. — Nikakor se ne smemo tako daleč ponižati pred mladino. Mesto osebnega čaščenja mora stopiti na svoje staro mesto zopet vzgoja do spoštovanja. Ta naloga je sicer težavna, ker ni najti zanjo pravega načina. Ni nam treba skrbeti za mladinsko gibanje samo, pač pa za to, da se bo mladina ogibala nepotrebnih in nekoristnih ovinkov in stranpotov. Glavno je seveda, da telovadna društva ne izpustijo iz svoje srede mladine. (Po »Die Leibesübungen«, 15. Heft, 1925.)

Drobtine in še kaj.

Zbira dr. Vinko Šarabon.

75 letnica podmorskega kabla ali brzojava. 75 let je preteklo letos, odkar so položili prvi podmorski brzojav ali kabl med Anglijo in Francijo. Načrt za brzojavni kabl med Anglijo in evropsko celino se je porodil l. 1840.; tedaj je Wheatstone v angleški zbornici sprožil to misel. Da je mogoče pod vodo brzojaviti, je dokazal leto prej predstojnik angleškega brzojavnega urada v Indiji, polživši 2500 m dolg brzojav v vodo izliva reke Ganges. Preden se je pa izpeljal Wheatstonov načrt, je preteklo še dosti vode, in so se izvršili prej še različni drugi poskusi. Leta 1842. je položil Morse kabl v newyorškem pristanišču in je nasvetoval celo zvezo med Evropo in Ameriko, za one čase naravnost predrzna misel. Leta 1845. je položil Cornel kabl na dnu reke Hudson v Ameriki; leta 1846. je zvezal prof. Hay dve ladji v angleškem pristanišču Portsmouth po kablu s celino in je še isto leto položil kabl med Anglijo in otokom Wight. L. 1848. je sledil Dunajčan Siemens s kablom v Renu, nato Armstrong in Wilker z manjšima kabloma v Ameriki in ob angleški obali. Večinoma je bila pri teh poskusih žica ovita z gutaperčo in se je pokazala uporabljivost gutaperče kot prav dobrega izolacijskega sredstva. Sedaj ni bilo za polaganje večjih kablov nobene ovire več. — Brett je zbudil Wheatstonov načrt in je osnoval v Parizu posebno družbo v ta namen. Napravili so 1.8 mm debelo bakreno žico in so jo ovili s 5 mm debelo plastjo iz gutaperče, ob obrežju pa še s svinčnim ovijem. Parnik »Goliath« je 28. avgusta 1850 brez vsake nezdode spustil v desetih urah kabl na dno morja, med Doverom na Angleškem in rtičem Gris Nez na Francoskem. Kabl je prav dobro posloval, prihodnjega dne je pa odnehal. Videli so, da se je na francoski obali gutaperča obdrgnila. To je bila seveda malenkost in so škodo brž po-

pravili. Kmalu so položili drugi kabl, ki je postal vzor vsem poznejšim. Obstojal je iz štirih bakrenih žic, kojih vsaka je bila z gutaperčo osamljena, vmes so bila pa vlakna konoplje, in vse skupaj še v dolgih ovojih ovito z desetimi železnimi žicami za obrambo. S tem kablom se je začel na zemlji nov čas, drug za drugim so legali novi kabli na dno morja in so kmalu zamrežili vso zemljo. Meseci in tedni so se skrčili v minute in sekunde. Ko je lani ob otvoritvi velebritanske razstave v Wembleyu brzojavil angleški kralj vsem kolonijam pozdrav, je prišla, kakor smo poročali, brzojavka nazaj v London v 80 sekundah, napravila je pa 80.000 km! Tak je napredek.

Berači v avtomobilu. V Ameriki vidiš večkrat berača, za njim pa avto. Avto ga stane 250 do 300 dolarjev, zasluži pa na dan 25 do 40 dolarjev, če je »priden«. V par tednih je avto plačan. In kako hitro je berač na kraju »zaslužka«!

Pomaranča je na Južnem Kitajskem doma. Pred več tisoč leti je prišla v Indijo in od tam polagoma v Južno Evropo. A prvič so jo sadili v Evropi šele sredi 16. stoletja, in sicer v Lizboni.

Teža zemlje naraste vsako leto za 70.000 kilogramov, tako so izračunili astronomi. To pa vsled zvezdnih utrinkov, ki padajo na zemljo. Njih letno število znaša 146 milijard, njih vsebina pa 146 kubičnih metrov.

Podgana se strašansko hitro množi. Par podgan bi bil v treh letih obdan od 20 milijonske podganske armade, če bi ne bilo nobenih sovražnikov itd. V četrtem letu bi imel ta par že 100 milijonov potomcev.

Samo 100 delovnih dni ostane na Romunskem, če odštejemo veliko število praznikov, nedelje in pa po vojni vpeljane narodne praznike. Teh je dosti več kakor pri nas.

Vodnih sil v Severni Ameriki je izredno veliko. Samo v Zedinjenih državah je za 200 milijonov konjskih sil vodne moči, takoj uporabljivih je 50 milijonov. Naša Završnica ima 3000 konjskih sil, Fala pri Mariboru pa 40.000; vsa Jugoslavija 3.500.000, ob srednji vodi, izkoriščenih je pa samo okoli 200.000.

Zepne koledarčke so imeli najprvo v Benetkah in sicer v začetku 16. stoletja. Sredi 17. stoletja so jih imeli tudi že Nemci. Tak koledarček je veljal takrat kot nekaj posebnega, kot luksuz. Sčasoma šele je postal splošno znan.

V Nevadi v Ameriki je »čarovniško drevo«, ki izžariva ponoči svetlobo, vidno en kilometer do poldrug kilometer daleč. Zlasti močna je luč v temnih nočeh, tako da lahko zraven drevesa bereš.

Med najhujše roparice štejejo mravlje velikanke v Afriki. Marširajo v dolgih ozkih vrstah, po več kilometrov daleč. Po dvanajst ur marširajo mimo tebe. Vse, kar je živega, napadejo in požrejo, celo levi in slonj se jih ne morejo ubraniti. Domačini se skušajo rešiti v bližnje reke in v jezera, pa ne vselej z uspehom.

Skorja naše zemlje obstoji v 50 odstotkih iz dušika, 25 odstot. je silicija, 12 odstot. železa in aluminija, 12 odstot. kalija, natrija, apna in magnezija, 1 odstot. pa žlahtnih kovin.

Leta 1866. se je pripetil zanimiv slučaj, da mesec februar ni imel polne lune. Zato jo je pa imel januar dvakrat in marec tudi dvakrat.

Evropa je dala Ameriki neštivilne kulturne sadeže in vso živalno (žito, govedo, konje, ovce itd.), dobila je pa od Amerike le prav malo koristnih rastlin in domačih živali. V prvi vrsti pridejo v poštev krompir, koruza, kaktus, paradiznik in tobak, dalje puran in morski prašiček. Koruzo in krompir so pri odkritju Amerike domačini že splošno pridelovali. Od začetka 16. stoletja so oba sadeža začeli gojiti v Evropi, najprvo španjski in italijanski vrtnarji. Iz Italije je šla koruza najprvo v Orient in nato šele nazaj v srednjo Evropo. Krompir je prišel najbrž leta 1566. na Irsko, med 1560 in 1570 na Špansko in v Italijo in nato naprej. Krompir so sprva le malo upoštevali; šele Anglež Franc Drake je poskrbel za večjo razširjenost, a narodno-gospodarski pomen je dobil krompir šele v zadnji tretjini 18. stoletja. Puran je prišel iz Srednje Amerike l. 1520. na Špansko 1524 na Angleško, 1533 v Nemčijo in nekoliko pozneje na Francosko. Dolgo časa je veljal za luksus. Prve morske prašičke so videli leta 1551. v Parizu, 1554 v Augsburgu. V svoji domovini Peru (Južna Amerika) so bili prašički najvažnejša klavna in daritvena žival, v Evropi so jih imeli v začetku samo za zabavo. Šele v novejšem času so zadobili kot poskusne živalice za medicinske namene nepričakovan pomen.

Velikanski narodni park. Narodne parke imenujemo svet, ki je proglašen kot nedotakljiv, kjer ne smemo nič spreminjati, nič sekati, nič streljati, kjer ostane sploh vse tako, kot je bilo. V sedanjih dneh, ko tako hitro živimo, so taki parki kakor nalašč, ohranili nam bodo naravo tako, kakršna je. Pred vojno o nameravali tudi pri nas napraviti oziroma ohraniti tak narodni park, tam gori okoli Planice in Jalovca; sedaj menda spet mislijo na to. Največ narodnih parkov ima Severna Amerika, čez 20, največji je znani park ob izviru reke Yellowstone. Bil je dosedaj tudi največji na svetu, obsega 8600 km². Sedaj mu bo pa iztrgal prvenstvo park, ki ga bodo po sklepu parlamenta napravili v Južni Afriki, v Transvaalu. Naslanjal se bo ob Portugalsko Vzhodno Afriko in bo meril od severa proti jugu 320 kilometrov, od vzhoda proti zahodu pa 100 kilometrov; ploskev mu bo torej znašala 32.000 km², za celi dve Sloveniji!! Park naj bo svetišče, kjer bo prepovedan vsak lov, vsak strel, vsaka gonja, vsako nastavljanje pticam. Nekateri živali tam okoli so že skoraj popolnoma izginile, tem bo park najboljše in najvarnejše zatočišče. Sloni se bodo ohranili tam in črni nosorogi, morebiti se bo posrečilo spraviti tja tudi onih par belih

nosorogov, ki sta jim prizanesla čas in človek. Veliko je v parku povodnih konjev, žiraf, bivolov, ceber, divjih prašičev, antilop in nebroj drugih deloma že jako redkih živali. Ne manjka pa tudi levov, leopardov, šakalov, hijen itd. Izredno številne so razne vrste ptic. — Tako se bo shajal v parku ves lepi afriški živalski svet in bo živel po svoje, nemoten in nepreganjan.

Urednikov radio.

L. N. Studeno. Tisto, kar ste »kovali in dokovali v neko zmes, ki naj bi se imenovala dopis«, berete pod zaglavjem »Iz kraja v kraj«. Res, da je bilo nekaj truda, da je postalo to, kar zdaj je, a vendar sem z veseljem to storil. Naj bi se nihče ne bal poslati dopisa! — V posebnem dopisu želite, naj Vam pišec člankov o temperamentih raztolmači Vaš temperament. Žalibog je naš nepozabni g. Otokar pred mesecem odpotoval in bo težko take stvari sprayljati za njim — čez lužo. Morda Vam ni znano, da je odpotoval v Ameriko. Sicer je pa stvar ta: Če se zaupate uredniku (z natančnim popisom v pismu!), prejmete odgovor v radiu. Samo, da ne boste potem rekli, kakor br. Matic v junijski številki (str. 103): E, v knjigah se piše tako, da bi človek kar verjel, če pa pogledaš z lastnimi očmi v svet, pa vidiš, da sta knjiga in življenje dvoje... — Zadevo tikanja sem pa že razložil Serajnikovemu Mirku v letošnji avgustovski številki na str. 142 spodaj. Več ne morem.

J. K. Krtina. Tudi Vi citate v pričujoči številki svoj dopis. S podpisom ste storili prav. Za tiskarno je podpis postranskega pomena, glavno je, da ve za podpis urednik, ker je v prvi vrsti on odgovoren za spise. Novi tiskovni zakon zahteva sicer več, vendar Vam tega ne bom razlagal, ker sem na vprašanje zadostno odgovoril. — Vprašujete tudi, zakaj so v listu razni spisi tiskani z različnimi črkami. Zato, ker je to večkrat iz praktičnega razloga potrebno. Kake dolge spise je radi pomanjkanja prostora treba tiskati z drobnimi črkami, zlasti tudi dopise. Sestavek za orlovski praznik pa že potrebuje večjih črk, kar se radi slovesnosti spodobi. Ponajveč je vzrok razliki ta, ker se hoče list tudi v tem oziru ravnati po načelu, da »razlika mika«. — Za reklamacije ne plača poštnine niti uprava niti je ne utrpi pošta, ker je vsaka reklamacija že sama po sebi poštnine prosta. Važno pa je pri tem, da se mora reklamirati vedno le na odprti dopisnici, ki mora nositi nadpis »reklamacija« ter naslov uprave lista.

Serajnikov Mirko, Preserje. Da, da! G. Langerholc je v »Orliču« zelo prav zapisal. Listnica uredništva je urednikova smetišnica, koš pa njegovo gnojšče. In nič ne de, če je pri nas ime moderno (radio), smetišnica vseeno ostane. In tja »romac« danes tudi Vaš dopis. Ne, tega pa ne! »Mladost« ni nikak oglasnik! Prav zelo obža-

lujem. Boste morali biti že bolj »kunštni«, da me boste speljali na led. Pogruntajte kaj drugega! — Dopis, ki ste ga obenem poslali na predsedstvo O. P., so mi pa od tam vrnili z željo, naj o stvareh, ki o njih govorite, katero rečem v radiu. Storim to prihodnjé!

J. R. Šoštanj. Bal sem se, da boste na opazke v majski številki odgovorili z dolgim molkom. Hvala Bogu, zmotil sem se! Zopet nam pišete. In opravičujete se, rekoč: »Glede pesmi, ki ste mi jih ocenili, Vam povem, da sem jih zložil pred več leti, ko sem bil star deset (!) let. Seveda nisem rabil slovnice, prišle so mi kar iz srca. Vi bi v teh letih še takih ne zložili! No, precej odkritosrčni ste! In Vam dam prav. Samo to Vam povem, da otroci v teh letih navadno ne zlagajo pesmic. Če jih torej kdo drugi »v teh letih« ni zlagal, je to popolnoma naravno in zanj nič nečastno. O Vaših pesmih pa tudi po tem razodetju ne morem spremeniti sodbe. Rekel sem in zapisano je. — In »Mladost« Vam je všeč, dasi je, kakor pravite, z ozirom na naročnino pretanka. Res je, a se pomagati ne da. Pošljite predlog, kako bi se odpomoglo. Če kaj pametnega svetujete, bom objavil in tudi upoštevali bomo. Na tisto številko 17 na ovitku se pa nikar preveč ne jezite. Tudi nas boli! Zato bomo skušali biti vnaprej bolj spešni! Da se Vam spet ne pripeti, da bi imeli kravo za ribiča...

Ljudo, Žihlava. Vaš govor »Dve armadi« je prav lep. Le škoda, da ga niste govorili pri prosvetni tekmi! Govorite ga za kak orlovski praznik v odseku! Ugajal bo in dosegel, kar namerava. Priobčiti ga pa res ne morem. Preveč se za prostor bojim. — Pošljite še kaj drugega! Bog živi!

F. S. Stara Vrhnika. Vašo deklamacijo »Bratu Orlu«, od odseka priporočeno in s pripombo, da še ni bila nikjer objavljena, sem prejel in prebral. Če se vprašujem, zakaj še ni bila objavljena, se mi vsiljuje več odgovorov. Eden posebno, a bodi kakorkoli, ne povem ga. Samo to rečem, da pesmi v »Mladosti« ne boste brali tiskane. In če ne boste zamerili, se boste še kdaj oglasili. Kajne!

Albin Podjavoršek, Maribor. Vem, kdo se skriva za tem imenom. A to me ne moti. Povem naravnost, da imate več talenta za uganke, kakor za pesnikovanje. Saj razumete. Dovolj je zato, da bodo po Vaši pesmi »Koroški stražarji« izvajali Orli-dijaki simbolične vaje. Kaj hočete še več? Nikar ne mislite, da ste že Pregelj, če hočete napisati Makabejce, ki niso. Ali hočete biti miner? Daleč ste tudi za Grudnom. Dasi Vam beseda gladko teče in verzi niso prazni. A dovolj Vam bodi slave za 8. december!

Odseku v Selcih. Če ste oktobrsko številko prejeli šele 8. novembra, ni krivda na uredništvu ali upravi. Kaj pa statistika? Ali jo pravočasno pošiljate? List se včasih res preveč zamudi, a tako zelo nikdar. Zato je vzrok drugod. — Kar je na nas, se bo v prihodnjem letu skušala ta zadeva temeljito izboljšati. Naredba glede pošiljanja statistike se je že objavila. Ali ste brali?

Vsem prijateljem in neprijateljem. Poskrbite, da bo v prihodnjem letu naš radio še zanimivejši. Naj bo ta kotiček za nas isto, kar je vesela pošta v »Orliču«. (Serajnikov Mirko, pa bomo le prišli na Vaš predlog!) Korajža velja! Na veselo svidenje in Bog živi! — Urednik.

Mali oglasi.

List »Zdravje«. S 1. januarjem 1926 bo izšel kot samostojen list zdravstveno-poučni mesečnik »Zdravje«, ki je dosedaj izhajal kot priloga »Preroda«. Kakor doslej, bo širil pouk o osnovnih pojmihi higiene in v poljudni obliki dajal nasvetov in navodil za pravilno higijensko vzgojo ter naukov za zdravo življenje. Razširjal bo znanje o zdravju in boleznih, kajti spoznavati samega sebe in spoznavati vzroke bolezni, je prvi pogoj za ohranitev zdravja. »Zdravje« naj pride v vsako hišo, v vsako družino v mestu in na deželi. List bo obsegal 32 strani, cena mu bo letno 30 Din. Naroči se pri Higijenskem zavodu v Ljubljani.

Orlovski kroj, nov, popoln, s srajco, pasom in čepico, iz najboljšega sukna, za veliko in krepko postavo, se proda za Din 800 v Ljubljani, Zarnikova ul. 17.

Iz kraja v kraj.

Lemont, Amerika.

(Iz pisma pesnika Škendra uredniku.)

Najlepših pozdravov iz Indije Koro mandije! Ni domovina pesmi in sanj Amerika, kakor ljuba majka Slovenija, same saje, dim, dolar in materija. — Tako željno čakam vesti in poročil iz domačega kraja. — P. Bernard je prišel zadnji teden. Je zelo zadovoljen, težko mu je pa za »Orličem«. Za literata ni nič

v Ameriki, naši Slovenci tukaj so vse preveč podobni onim iz Bleiweisove dobe krompirskih »Novic«... — Toplih spominov! — Škender.

Petrovče pri Celju.

Tekom letošnjega poletja sta sklenila odpora celjske in žalske orlovske srenje, da se naj vrši v Petrovčah skupna prireditev obeh srenj. Prvotno je bila ta prireditev zamišljena samo kot naraščajski dan, vendar pa se je kasneje razširila na popolno pri-

reditev. Brž se je razdelilo delo, zlasti delo na telovadišču. Sosednja požarna bramba je posodila deske in mize, dekleta pa so naplela veliko množino vencev, s katerimi so okusno okrasila šotore in telovadišče. Žal da nam je pivovarna napravila veliko dela, ker je prej obljubila sodčke za napravo klopi, a jih je v resnici dala samo eno četrtino. Toda teden pred prireditvijo so temni oblaki zagrnili nebo in začelo je deževati, nepretrgoma od srede do ponedeljka zvečer. Šele v ponedeljek večer se je nebo zjasnilo in so zvezde zasijale na nebu. — Napočil je tako težko in s tako skrbjo pričakovani dan: 8. september. Jutranja, gosta megla je zastirala modro nebo, mi smo se pa z upom in strahom v sreč in pogledih obračali proti nebu, kaj nam obeta nestalno vreme. Okrog sedme ure zjutraj pa je toplo sonce razgnalo megle in napočilo je krasno jutro. Že z jutranjim vlakom ob pol sedmih so prihitali Savinjski Orli, prihitali, da pozdravijo brate od celjske strani. — Petrovče, ta lepi biser prekrasne Savinjske doline, so privabile ljudstvo, predvsem člane, od blizu in daleč. — Takoj po prihodu celjskega vlaka ob osmih se je formiral sprevod, ki so ga otvorili konjeniki (7), njim je sledila godba. V sprevodu smo opazili tri zastave (celjsko, teharsko in žalsko), okrog 80 Orlov, 80 Orlic, 30 višjega naraščaja, 131 nižjega naraščaja ter okrog 20 gojenk. Skupno je sprevod štel do 350 uniformiranih Orlov. Velika množica ljudi je pričakala sprevod na trgu pred cerkvijo. (Pripomnimo, da je v Celju na vlaku bila taka gnječa, da je veliko ljudi moralo ostati, ker niso mogli na vlak, dasi je železniška uprava dala na razpolago še posebej vagona.) Ob devetih se je pričelo sveto opravilo (s polurno zamudo, radi zamude vlaka) in sicer je najprvo v kratkih-jedrnatih in zelo lepih besedah pridigal žalski gosp. kaplan Miroslav Ratej. Ob pol desetih je bila sv. maša, kjer sta dva člana celjskega odseka ministrirala v krojih. Takoj po sv. opravilu je bil sprejem pred cerkvijo in nato skušnija na telovadišču. Telovadišče je bilo tako premočeno, da je na nekaterih mestih stala voda. In člani izvedli krasen rajalen pohod pod vodstvom br. Pavliča. — Popoldne ob pol 4 je bila javna telovadba. Nastopil je najprvo nižji naraščaj pod vodstvom br. Roterja, načelnika žalske srenje. Nastopilo jih je 122. Za njimi so nastopile članice itd. vse po določenem sporedu. Telovadcev (članov) je nastopilo 80, članic 70. Člani so izborno izvajali proste vaje, isto tako članice. Gledalcev je bilo okrog 2000. Telovadbi je sledila živahna prosta zabava, ki se je z mrakom končala. Igrala je med telovadbo godba iz Radeč, žal, da nam ni ugajala. Odšla je ob pol devetih. — Da je prireditelj v moralnem in gmotnem oziru tako dobro izpadla, gre zahvala vsem, ki so žrtvovali in delali ter nabirali, predvsem pa obitelji Roterjevi, ki se je tisti dan izkazala za zelo požrtvovalno,

res orlovsko rodbino. Najlepša ji hvala! — Bog živi!

Ježica.

Po dolgotrajnem molku in vztrajnem delu se tudi ježenski Orli oglašamo v »Mladosti«. — Po pretoku poslovnega leta se je vršil 12. septembra 1925 občni zbor, ki je pokazal in razporedil vse naše delo in naše uspehe med letom. To se najbolj razvidi iz poročil br. odbornikov, iz katerih naj navedemo le glavne točke. — Br. načelnik je poleg drugega poročal o tehničnih uspehih tako pri okrožnih kakor pri tekmah J. O. Z. Pri prvih smo izšli z 88-31% točk kot tretji v okrožju, pri drugih smo pa postavili vrsto v nižjem oddelku in dosegli peto mesto z 88-40% točk. Da je to dober uspeh, pričča dejstvo, da je večina tekmovalcev letos prvič tekmovala. — Br. podpredsednik je zlasti omenjal prosvetne tekme, pri katerih smo dosegli 90-50% točk, kar je dosedaj naš najboljši rezultat pri tekmah sploh. Razen tega je podal pregledno statistiko o fantovskih sestankih, katerih je bilo 21 s povprečno udeležbo 26 bratov. — Br. tajnik je pa povedal, da šteje naš odsek 42 rednih članov (na sestankih je torej nepopoljna udeležba!) ki so s požrtvovalnostjo izvedli tekmo poslovnega leta 2 priložnostni prireditvi (Miklavžev in Silvestrov večer), 1 telovadno akademijo in 2 dramatični predstavi (»Veriga« in »Očenaš«). Vse so donesle odseku lepe moralne in gmotne uspehe. Posebno telovadna akademija je že postala tradicionalna, ker je obenem poslovilna prireditelj br. vojakom. Temu namenu je tudi prirokrojen vsakoletni spored. Prošla pomlad nam je vzela 3 brate, a prihodnja jih obeta vzeti 8, kar se bo precej poznalo, posebno še, ker se od sedanjih petih le dva vrmeta še pozimi domov. Pri vseh teh naših prireditvah je treba poudariti, da je od vseh 42ih članov le 1 inteligenčnega poklica (uradnik), dočim so vsi ostali kmetskega, obrtnega in delavskega stanu, kar posebno pri svojem nortranjem delu jako občutimo. Le semintja se nam je posrečilo dobiti predavatelja za sestanke. Predavanj v pravem pomenu besede smo imeli le dvojje vse leto. Ostale sestanke smo izpolnili sami in to z uspehom, kar nam pričča pogled na prosvetne tekme. — Odbor je imel v prošlem poslovnem letu 27 sej. — Br. blagajnik je naračunal celoletnega prometa 16.504 Din. Odsek ima vložnega v Čebelici 5862-50 Din. V posebnem skladu za prapor imamo pa šele 825 Din. Za Stadion smo plačali na deležih dosedaj 700 Din. Na štiri nabiralne pole smo pa nabrali 976 Din. Pa še nabiramo! Tudi dobro delujočo Čebelico imamo in lastno knjižnico s 353 knjigami, o kateri boste čulj podrobno poročilo po novem letu enkrat, če bo dal br. urednik skromen prostor na razpolago. — V novem poslovnem letu smo imeli dosedaj dve dramatični predstavi, in sicer »Srenjo« in »Križarsko vojsko«. Razen tega smo sodelovali z dvema telovadnima točkama na Krekovi akademiji, katero so priredila vsa tukajšnja

naša društva. Nastopili so člani in višji naraščaj. Sedaj pa prideta na vrsto Miklavžev in Silvestrov večer ter v februarju telovadna akademija, združena s poslovitvijo br. vojakov. — Zaključujemo z žalostno vestjo, da je 20. oktobra umrl naš ustanovitelj, bivši naš župnik g. Simon Z u p a n. Bil je ustanovitelj vseh katoliških društev na Ježici in njih dolgoletni voditelj. Njegova zasluga je, da imamo na Ježici »Društveni dom«. Naša zahvala bodi podvojeno orlovsko delo. — Na njegovih zadnjih poti ga je spremljalo 16 bratov v krojih. Položili smo mu na krsto svež venec, znak hvaležnosti mladih moči svojemu prvemu učitelju. — Bog živi!

Bogojina.

Skoro takoj po prihodu Jugoslavije se je osnoval v Bogojini Orel — v prvem, svežem navdušenju za svobodno domovino. Domači župnik in dijaki (Bajlec, Baša) so mu bili središče, pogon. Morda je zunanje življenje našega odseka prav skromno, zato pa je tem lepše in tem pristnejše njegovo notranje življenje, tisto občestvo, ki fante druži na vasi zvečer in pri cerkvi okrog župnika. Do danes je bila društvena soba pri raznih gospodarjih v vasi — zdaj pa je pod streho nov, lasten prvi orlovski dom v Prekmurju! Blizu cerkve je dal domači župnik prostor in fantje so sami postavili dom. Ker postavlja bogojanska župnija istočasno novo cerkev, tudi prvo Plečnikovo v Sloveniji, je to žrtve naših Orlov! To je lepo, to je orlovsko! Dom je prav tako velik, kakor stara cerkev in njena streha je bila prenešana na novi dom. Za novi dom je daroval lepo vsoto g. poslanec Klekl. — Odsek si je nabavil tudi že bradljo in drog. Zdaj je dan predpogoj uspeha našemu odseku — lastna streha. Fantje — naj Vam ne bo žal te velike žrtve, okleinite se svojega očetovskega župnika in delajte pogumno naprej! Le žrtve vodijo k Ljubezni! — Bog živi — V. M.

Dob pri Domžalah.

Čitamo poročila o živahnem delovanju mnogih bratskih odsekov širom Slovenije. Mnogi se ponašajo tudi s precejšnjim številom članov, česar mi zaenkrat ne moremo. Imamo pa zavest, da po svoje, čeprav malo, prispevamo k mogočni stavbi orlovske organizacije. Pa sčasoma se bo tudi to zboljšalo, ko doraste naraščaj. — Delovanje je bilo v preteklem poslovnem letu z ozirom na mnoge težave, s katerimi smo se morali boriti, še precej dobro, posebno v tehničnem oziru. Imeli smo 52 telovadnih večerov. V januarju smo pridedili akademijo. Udeležili smo se okrožnih tehničnih in prosvetnih tekem, trije člani tudi zvezinih tekem na Stadionu. V poletnem času smo se udeležili 4 javnih prireditelj, kjer smo povsod nastopili. — Bolj pomankljivo je bilo prosvetno delo. To pa vsled tega, ker so bili člani zaposleni tudi pri prosvetnem društvu. Fantovskih sestankov smo imeli 6. V marcu smo obhajali tridnevne duhovne vaje skupno z drugimi fanti in možmi.

Meseca maja pa sta dva člana s prav dobrim uspehom dovršila izpit iz tajništva in Čebeliče. — Organizatorično delo in poslovanje je bilo v splošnem zadovoljivo. Odbor je imel 12 sej in vršili so se štiri občni zbori. Statistike in druga poročila so se redno odpošiljale. O raznih drugih veseljih in žalostnih dogodkih naj obširneje govori odsekovna kronika. Povemo še to, da bo odsek prihodnje leto obhajal petletnico obstoja. Izkušenj v teh letih pa lahko povzamemo mnogo koristnih naukov za nadaljnje delovanje. Poglobiti je treba prosvetno delo, poživiti versko življenje ter posvečati vso pažnjo naraščaju. — Mi vsi pa vztrajajmo na začrtani nam poti! — Bog živi! — J. K.

Mavčiče.

Pri nas obstoji odsek že štiri leta, pa še ni bilo dopisa o njem v našem glasilu. Od začetka je priredil že tri akademije skupno z orliškim krožkom. Dne 5. aprila smo ponavljali telovadno akademijo v Hrastju in tako navdušili tamkajšnje fante, da so ustanovili odsek. Po končanem sporedu akademije, ki je po sodbi občinstva zelo dobro izpadla, nas je g. poslanec Brodar lepo pogostil na svojem domu, ki se je posebno našim malim zelo prikupil. Pred nočjo smo se, čez 60 po številu, veseli podali čez Savo. Dne 17. maja smo imeli telovadni nastop doma. Temu, da ni bilo vse tako kot bi moralo biti, je kriva okoliščina, da se je vlila ravno pred nastopom močna ploha. Kljub mokrim tlodom smo nastopili s prostimi vajami in na orodju. Ljudje so se nam zelo čudili. Meseca junija smo spremlili k poroki bivšega predsednika Antona Draklarja iz Mavčič. Kličemo mu: »Obilo sreče!« v upanju, da ostane tudi še naprej vnet delavec za naše ideje. Na letošnjih tekmah smo dosegli pohvalno pismo. — Bog živi! — Janez Ješe.

Prevalje.

Ko smo pri našem odseku, ki obstoji že šesto leto, pred leti prvič sklenili obhajati orlovski praznik s skupnim prejemom svetih zakramentov, je bilo pri članih toliko godrnjanja in zabavljanja, da smo mislili, zdaj se bo vse razletelo in odseka ne bo več. Bil je to prevrat v življenju našega odseka, ki je prišel v topilnico, da se izkaže, kaj je dobrega in slabega v njem. In ta prevrat je bil tudi potreben. Saj se čisto zgodi, da pride ob ustanovitvi k odseku dosti fantov, ki jih pač mika fantovska družina, mika telovadba, mika kroj in morda še kaj drugega. Lahko da so v tem oziru dobri in vestni člani, da so jih vsi veseli. Toda ko pride ura, da naj pred vsem svetom pokažejo kot Orli svoje versko stremljenje, da niso samo zato pri Orlu, da si vzgoje telo, ampak da si predvsem vzgoje dušo za Boga — tedaj se jim zdi preveč zahtevano, upada jim pogum in omagajo. Pa saj se tak prevrat ni izvršil samo pri našem odseku, smelo trdim, da je moral to preizkusiti vsak odsek. Zato se tudi kaj rado dogaja, da se število članov, ki je bilo ob ustano-

vitvi precejšnje, polagoma krči. No, danes pri nas ni treba več preizkušati novih članov s te strani. Saj nas lahko vsak vidi korakati ob orlovskih praznikih v kroju v cerkev in že po tem spozna cilj Orla, da ne doživi pozneje »razočaranj«. — V poslovnem letu 1924/25 je bilo 22 fantovskih sestankov, kar ni baš veliko radi tega, ker smo jih v poletnih mesecih precej zanemarjali. Tudi število telovadnih ur ni zadovoljivo in to radi pomanjkanja telovadnice, ki jo zlasti pozimi pogrešamo. Vendar pa smo na tehničnem polju storili velik korak naprej z nabavo nove bradlje, katero smo si že tako dolgo želeli, pa ni bilo nikoli sredstev zanjo. Sicer tudi letos ni imel odsek potrebne gotovine, ali odlašati nismo mogli. Kar je v odseku nedostajalo denarja, in to sta bili skoro dve tretjini vse vsote, so posodili člani sami. Kljub temu, da si je napravil odsek precejšen dolg, vendarle nimamo za seboj nadležnega upnika, ki bi zahteval po vrhu še visoke obresti. Tako upamo, da bomo dolg lažje poravnali, že radi tega, ker bodo člani-upniki sami skrbeli za gmotni prospeh odseka, da čim prej pridejo do svojega. Največ pa nam pomaga pri tem naša Čebelica, ki ima kljub temu, da smo dvignili 5000 Din za nakup bradlje, danes čez 16.000 Din vlog. (Čestitamo! Bratje, posnemajte! — Op. ured.) Člani, ki imajo večje vsote vložene, so se pa zavezali, da ne bodo zahtevali obresti, dokler ne bo dolg poravnat. In če bi imeli pri nagradah Centralne Čebelice kaj sreče, bo dolg z božjo pomočjo kmalu poravnat. — Izpit iz tajniškega poslovanja in Čebelice je položilo pet članov. Pri vojakihi je sedaj samo en član, s katerim redno dopisujemo. — Doma je priredil odsek dve igri, vsako po dvakrat. Lansko leto je prvič priredil Miklavžev večer, na katerem se je obdaroval naraščaj, in hočemo to prirediti vsako leto ponoviti, naraščajnikom in tudi članom v veselje. — Na zunaj je odsek nastopil na okrožni prireditvi na Prevaljah in ekspoziturni prireditvi v Ptuj, povsod polnoštevilo. Na Vidov dan je nastopil naraščaj — moški in ženski — pri šolski slavnosti s prostimi in simboličnimi vajami ter žel obilo priznanja. Odbor, ki je vodil naš čolnič skozi preteklo leto, je imel 27 sej — vsak drugi četrtek je redna seja. — To je torej v glavnem pregled stanja in delovanja našega odseka. Sedaj naj se pa še drugi odseki oglasijo! — Bog živi!

Št. Rupert na Dolenjskem.

Dne 3. novembra 1925 smo imeli odsekovni občni zbor. Naj podamo tukaj kratko vsebino odborniških poročil, ki kažejo sliko orlovskega dela in sadu v našem odseku za poslovno leto 1924/25. — Odsek šteje 20 rednih članov, od katerih so trije pri vojakihi ter 5 starešin. Sicer je naša fara velika in bi zmogla večje število, a radi hribovitosti in oddaljenosti posameznih vasi se morejo kot redni člani udeleževati odsekovnega življenja le fantje iz bližnjih vasi, dobri fantje iz hribov pa prihajajo kot gostje na naše fan-

tovske večere. Teh smo imeli v preteklem poslovnem letu 32, po večini seveda v zimski dobi, kakor je to na kmetih povsod. Večino smo jih posvetili pripravi na prosvetne tekme, vendar pa ni nikdar manjkalo tudi drugih zanimivih razgovorov, predavanj in deklamacij, kakor tudi ne veselega petja, ki je vse naše večere s svojo milino ožarjalo. Fantovski večer, posvečen slovesu od odhajajočih bratov-rekruťov, je potekel posebno lepo. Kakor morda nikoli prej, se je takrat videlo, kako se imamo radi med seboj, kako se Orli čutimo kot ena ljubeča družina. Člani so se teh večerov radi udeleževali in, kot sami priznavajo, v svojo veliko korist. Zlasti bratje vojaki, s katerimi pridno dopisujemo, dajejo orlovskemu delu z navdušenimi besedami vse priznanje. — Tiho delo na fantovskih večerih in vezbanje ob telovadnih urah je ob tekmah rodilo zaslužen sad. Naš odsek je letos odnesel 1. častno diplomu v okrožju. Dejali smo jo v okvir in zdaj krasi našo dvorano nam v ponos in spodbudo, zanamcem pa v pričevanje o idealnem stremljenju navdušenih Orlov. Pri naraščaju uspehi niso tako lepi. Je to delo pač veliko težje, kot v odseku samem. Vendar se živo zavedamo potrebe pomladka in bomo svoje male v tekočem letu še z večjo vnemo kot doslej uvajali v skrivnosti orlovskih vzorov. — Nismo se hoteli preširno hvalliti s tem dopisom. Le sliko svojega dela smo podali in če to s ponosom, naj nam tega nihče ne zameri. Delali bomo z veseljem tudi v bodoče, v medsebojni ljubezni in vzajemnosti, v polni zvestobi do O. P., vodeni po naši »Mladosti«, in tako upamo, da bo naše poročilo prihodnje leto vsaj tako, ali še lepše, da bo število naših članov raslo, da se bo tudi tistih par članov, ki so zdaj malo bolj mrzli, ogrelo in navdušilo za naše plemenite cilje. — Bog živi!

Selea nad Škofjo Loko.

Torej naj se tudi mi oglasimo v »Mladosti« in podamo nekakšno sliko o delovanju našega odseka. — Tekme so nam bolj slabo izpadle. Vzrok temu je ta, da so člani večinoma preveč oddaljeni na delu. Zato so mogli le redko obiskavati telovadbo in fantovske sestanke. Tekom leta je odsek trikrat javno nastopil. Prvič pri sprejemu g. škofa v krajih. Br. načelnik je g. škofa v imenu Orlov lepo pozdravil. Drugič smo nastopili na okrožni prireditvi v Stari Loki v krajih in s telovadci. Tretji nastop pa je bil v Radovljici na ekspoziturnem taboru, katerega se je udeležilo 10 članov-telovadcev v krajih, 10 v narodnih nošah in nekaj v civilu. Vojaška služba nam bo vzela tri člane. Na septembrskem občnem zboru je bil odbor izpremenjen v toliko, da smo namesto dosedanjega br. predsednika J. Megušarja, ki je postal župan, izvolili g. župnika Fr. Sušteršiča. Obeta se, da bo g. predsednik posebno z lepimi govori pripomogel k napredku odseka in izobrazil članov. Naraščaja imamo sicer dosti, le premalo je zanimanja zanj. Naj bi br. načelnik pokazal vso

skrb za naraščaj, da bo vzgojil dobre telovadce in značajne ter zavedne sinove domovine. Pred kratkim smo ustanovili Čebelico, za katero je veliko zanimanja. K sklepu pa

kličem odbornikom br. odsekov po širni domovini: Krepko na delo za uresničenje krasnih naših orlovskih idej! Bog živ! — Tajnik.

Za šalo in zares.

Za smeh.

Prav se mu je zgodilo.* Amerika ima vse polno svojih »kraljev«. Ford je »avtomobilni kralj«, Rockefeller »petrolejski kralj«, Vanderbilt »železniški kralj« itd., kakor se pač kdo udejejuje. Imenovani Vanderbilt je dobil svoje ime odtod, ker je vse polno železnic njegova last. Nekoč se je peljal po neki svoji progi. Sprevodnik, ki je listke pregledoval, ga je poznal, in je šel molče mimo njega. Vanderbilto je bilo pa na tem, da vršijo njegovi uslužbenci službo vestno in točno, ne oziraje se ne na levo in ne na desno. Zato je rekel sprevodniku: »Zakaj ne zahtevate listka od mene?«

Sprevodnik ga je začuden pogledal, potem se je pa postavil strogo službeno predenj in mu dejal: »Gospod, prosim vozni listek!«

Vanderbilt je segel v žep, je iskal in iskal, listka pa ni bilo, založil ga je bil! Sprevodnik se pa ni dal omeščati; vestno vršič svojo službo je zahteval denar za listek in zraven še dvojni znesek za kazen, kakor je to v Ameriki predpisano.

Kmet in kralj. Bavarski kralj Ludovik I. je šel po polju; videl je kmeta, še mladega, a že popolnoma osivelega. »Kaj vas pa je tako zgodaj napravilo sivega?« ga je vprašal kralj.

»Lasje, lasje!« je rekel kmet in si pogladil glavo.

Umetnik. Josip Joachim je bil velik umetnik na goslih. Po nekem njegovem nastopu je bilo vse očarano; vsi so rekli, da je njegovo igranje neprekosljivo in da kaj takega še niso slišali. Več ljubiteljev glasbe je se-

* Te anekdote (= dogodbe, ki nas zabavajo in poučujejo) so vzete iz zgodovinskih anekdot našega sotrudnika dr. Vinka Šarabona, ki je istih nabral za tri zvezke. Knjižice topot zopet priporočamo. Posamezni zvezki stanejo broširani po Din 12.—, skupaj vezani Din 45.—.

delo v gostilni in so hvalili Joachimovo igranje na vso moč. Trobentaču dragonskega polka je pa začelo to že presedati in se je odrezal: »No ja, igra že še. Ampak na konja ga posadite, pa boste videli, kaj zna.«

Pomisli, kaj govoriš! Star zdravnik je prišel zvečer v gostilno, kamor je redno zahajal. Stalnih gostov še ni bilo, zato je vprašal natakarka: »Ali še ni nobenega bedaka tukaj?«

»Ne, gospod svetnik, vi ste prvi.« Rekel je, dasi ga ni nameraval žaliti.

Komu pa? — Sigmund Lautenburg je bil gledališčni ravnatelj v Berlinu, nato na Dunaju. Bila je skušnja in neki igralec je slabo igral. Lautenburg mu jih je par povedal. Po skušnji pride igralec k njemu v pisarno in se pritoži. Beseda je dala besedo, začela sta vpiti in slednjič je igralec priložil ravnatelju krepko zaušnico. Lautenburg vstane, položi roko na mizo in reče ves osupel: »Kaj, ali je bilo to meni namenjeno?«

Uganke naših Orlov.

Urednik: Peter Bulkovič-Domen
Zgonik, p. Prosek (Italija)

Rešitev ugank v 11. številu.

1. **Zlogovnica:** Največja nesreča za človeka je ta, če sovražnika za prijatelja ima. (Slomšek.) — 2. **Spremenitev:** Noč — moč — meč — med — led — lev — les — las — lan — dan. (Uganke ima še več drugih pravilnih rešitev.) — 3. **Posetnica:** Posojilniški uradnik. — 4. **Krog:** Naše življenje je krog, ki ga določi Bog.

Vse uganke so prav rešili: Peter Gaspari, Št. Vid n. Ljubljano; Josip Milič, Št. Vid n. Ljubljano; Stanko Štrukelj, Št. Vid n. Ljubljano; France Modrinjak, Maribor; Pongrac Turnšek, Polzela; Ljudevit Domanjko, Žihlava, in Ludovik Kotnik, Dobrije.

Izžreban je bil: Ljudevit Domanjko, Žihlava.

Vsebinska 12. števil. Prosveti in omiki: Dr. I. Pregelj; Dr. Jan. Ev. Kreku; Dr. J. Jeraj; Socialno vprašanje. — Dr. I. Pregelj; Lilija mogota. XII. Kraljica miru. — Br. Janez: Kaj, če ni uspehov? — Otokar J.: Kako naj se melanholik vzgaja? — P. Krizostom: Vi ste moji. — P. Krizostom Sekovanič: Srčni hram. — Fr. Pengov: Pod tropičnim solncem. — Škender: Pesmice pišem. — Otokar J.: Tobakarja. — I. Sušnik: Pogled na zvezdnato nebo. — V. Kocijančič: Srčna napaka. — To in ono: Prosvetne tekme. — Telovadna in sportna poročila. — Drobtine in še kaj. — Urednikov radio. — Mali oglas. — Iz kraja v kraj. — Za šalo in zares. — Slika: Dijaški orlovski odsek v Marijanišču.

Pletilni stroji

Veliko kupcev obžaluje neprevidni nakup pletilnih strojev od nezanesljivih oseb ali tvrdk. Ako hočete imeti res zanesljiv in najmodernejši stroj, in če treba tudi pouk, se obrnite na samozastopstvo

Fran Kos v LJUBLJANI, Židovska ulica 5 ki nudi le prvovrstne pletilne stroje obče priznanih najboljših in najstarejših tovarn, z jamstvom za stroj in vsakršno popravilo po najnižjih tovarniških cenah.

Lične ilustracije in jasni klišeji

dajo reklami šele pravo lice!

Jugoslovanska tiskarna
Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6

Klišarna - Litografija - Kameno-
in offset-tisk - Rotacija - Stereo-
tipija Knjigo- in umetniški tisk

TEODOR KORN

Ljubljana, Poljanska cesta 8

se priporoča cenjenemu občinstvu
za izvrševanje vsakovrstnih

**kleparskih in vodovodnih instalacij-
skih del ter za pokrivanje streh.**

Vsa stavbna in kleparska dela v priznano
solidni izvršitvi. Proračuni brezplačno in
poštne prosto. Popravila točno in po
najnižji ceni.

Podružnica v TRSTU, Via Miramare 65,
ki jo vodi poslovodja g. Franjo Jenko.

Naša domača Kolinska cikorija

je izborna in izdatna.

Zelo priporočamo!

Salda-konti, štrance,
blagajniške knjige,
= amerik. žurnale =
odjemalne knjižice

itd. — nudi p. n. trgovinam po iz-
redno ugodnih cenah

knjigoveznica K. J. D.
v Ljubljani, Kopit. 6/II.

Stavbno podjetje IVAN OGRIN

LJUBLJANA, Gruberjevo nabrežje št. 8

(telefon 426)

se priporoča za vsa stavbna dela ter
nudi po zelo nizkih cenah vseh vrst

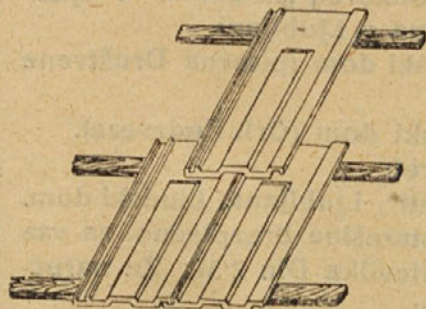
♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦ **opeko** ♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

(strošno, zarezano in navadno opeko,
bobrovec, žlebnike, opeko za tlak)
in cementne cevi.

Lastna opekarna na Črnučah.

Zaloga tudi v Ljubljani.

Najcenejše strešno kritje!



Združene opekarne d. d.
v Ljubljani, Miklošičeva c. 13
(prej Vidle - Knez, tovarne na Viču in Brdu).

nudijo v poljubni množini, takoj dobavno,
najboljše, preizkušene modele strešnikov
z eno ali dvema zarezama, kakor tudi bo-
broveev (hiber) in

== **zidno opeko** ==

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba.

Orel, naročaj vse društvene in odsekovne potrebščine pri lastni zadrugi! Ne podpiraj nasprotnikov! Zato kupuj le pri Društveni nabavni zadrugi! Svoji k svojim!

Pravo Schichtovo milo z znamko „Jelen“

je že 60 let znano kot najboljše in najizdatnejše od vseh vrst pralnega mila. —

Pravo samo z imenom „Schicht“ in znamko:



Zahtevajte cenik! Zahtevajte cenik!

Društvena nabavna zadruga

v Ljubljani (Ljudski dom)

ima v zalogi:

**vse potrebščine za kroj,
telovadne obleke, telov. čevlje,
poslovne tiskovine in
knjige za odseke.**

Tiskovine za ČEBELICO. Zaloga knjig „Orlovske knjižnice“. — Zaloga vseh potrebščin za šminkanje igralcev.

Sprejema vloge v **Centralno Čebelico** in jih obrestuje po 6%.



Kupujte pri lastnem podjetju!

MLADOST glasilo Orlovske Podzveze v Ljubljani,

izhaja 17. v mesecu. — Urejuje Jože Jagodič, Ljubljana. — List izdaja konzorcij „Mladosti“ v Ljubljani. — Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Upravništvo je v Ljubljani, Ljudski dom (pisarna Društvene nabavne zadruge).

Uredništvo je v Ljubljani, Ljudski dom (Orl. Podzveza).

Odgovorni urednik: Franc Zabret.

Naroča se: Upravništvo „Mladosti“, Ljubljana, Ljudski dom.

Naročnina: Za redne člane in starešine brezplačno, za vse druge Din 30.— letno; posamezna številka Din 2·50. Za naročnike izven Jugoslavije po dogovoru.